შაბათი, 1918 წ. ღვინობისთვის 26 № 203
წელიწადი მეოთხე

შაბათი, 1918 წ. ღვინობისთვის 26 № 203

ფასი თბილისში და პროვინციაში 50 კაპ. რკ. გზის სადგურებზე 1 მანეთი

ეროვნული ბიბლიოთეკა

საქართველო

რედაქცია

საგაზეთო მასალა უნდა იყოს დაწერილი გარკვეულად და ერთ გვერდზე. წერილში უნდა აღნიშნული იყოს **ავტორის ვინაობა** და მისამართი. უპირობოთ გამოგზავნილი მასალა უფასოთ ითვლება. **დაუბეჭდავი** საგაზეთო მასალა არ ინახება და რედაქცია არავითარ მიწერ-მოწერას მის შესახებ არ კისრულობს.

რედაქცია ღიაა დილის 9—3 საათამდის, გარდა უშმე დღისა. სარედაქციო საქმეების გამო პირადათ მოლაპარაკება შეიძლება ამავ დროს.

მისამართი: თბილისი, სახახლის ქუჩა, № 5, „ქართული ქარავასლა". ფოსტის ადრესი: თბილისი, ფოსტის ყუთი № 76. ტელეგ. ადრესი: თბილისი, „საქართველო"

კონტორა

„**საქართველოზე**" ხელის მოწერა მიიღება მხოლოდ სამი თვით და ეღირება—**25 მ. თვეში** (მხოლოდ ქალაქში) 10 მანეთი. ცალკე № 50 კ. **განცხადების ფასი** სტრიქონი **პეტიტისა** პირველ გვერდზე 60 კაპ. უკანასკნელზე—50 კაპ. საქართველოს გარეშე მიღებულ განცხადებათა ფასი ორჯერ მეტია. **სამგლოვიარო განცხადება** თითოჯერ 20 მანეთი. მისამართის გამოცვლა ღირს 3 მან. ფული და წერილები, რაც კონტორას შეეხება, უნდა გამოიგზავნოს კონტორის სახელზე. საჩქარო განცხადებანი უნდა მოტანილ იქნას არა უგვიანეს $1^1/_2$ საათისა კონტორაში. კონტორა ღიაა დილის 10 (ახ. დრ.) საათიდან 3 საათამდე.

ტელეფონი რედაქციისა და კონტორისა **15--73**

დილის წარმოდგენა **სახელმწიფო თეატრი** დილის წარმოდგენა

კვირას, 27 ოქტ., 1918 წ. საქართველოს ჯარის სამუსიკო საქმეთა გამგის და მთავარ ლოტბარის კ. ფოცხვერაშვილის ხელმძღვანელობით გაიმართება პირველად თბილისში

ქართულ-გერმანული სამხედრო მუსიკის სანიმუშო კონცერტი

დამკვრელთა დასების ცალ-ცალკე გამოსელის შემდეგ, ქართველ-გერმანელთა მრავალრიცხოვანი ორკესტრი (100 კაცი) კ. ფოცხვერაშვილის ლოტბარობით შეასრულებს ქართული სამხედრო მუსიკის სანიმუშო პიესებს. შესრულებული იქნება სხვათა შორის კ. ფოცხვერაშვილის ახლად შემუშავებული ძველი ქართული ჰიმნები: იამბიკოები, მუნასიპები, ქებადები, სავრი და სხვანი. პროგრამაში შედის აგრეთვე ახლად გაორკეცებით; **ქართული ეროვნული ჰიმნი.** ლაშქრული, ლოცვა ქართველი ერისა, თავისუფლების მარში, არმაზის ჰიმნი „**კერპთა დამხობის**" **ოპერიდან.**

დასასრულ დიდგმება საუცხოვო **ა პ ო თ ე ო ზ ი** ცხოველი სურათის სახით აღიმართება

თ ა ვ ი ს უ ფ ა ლ ი ს ა ქ ა რ თ ვ ე ლ ო ს ძ ე ბ ლ ი ს პ რ ო ე ქ ტ ი

დასაწყისი შუადღის 12 საათზე. ◆ ბილეთები იყიდება თეატრის კასაში. ◆ ფასები ჩვეულებრივია. (3—2)

უკანასკნელი ცნობები

დასავლეთის ასპარეზზე ამერიკელებმა იერიშები გააძლიერეს.

ტურნეისა და შელდის დაბლობებში გერმანელები იმარჯვებენ.

მაასის აღმოსავლეთით კონსენვუა-დამვილერის ორივე მხარეზე ძლიერი ბრძოლა მოხდა.

რუმინიის მთავრობამ შავ-ზღვაზე თავისი ნავთსადგურები დაჰხურა.

ოსმალეთი სეპარატიულ საზავო მოლაპარაკებას აწარმოებს.

თანახმად ბერლინიდან მოსული ბრძანებისა, საქართველოში მყოფ გერმანელთა ჯარის ნაწილი უკან ბრუნდება.

ბორჩალოს მაზრაში სამხედრო წესები გამოცხადდა.

ღვინობისთვის 25-ს ხანმოკლე ავადმყოფობის შემდეგ გარდაიცვალა
კნ. ბარბარე დავითის ასული
გაგრატიონ-დავითიშვილისა,
რასაც აუწყებენ ნათესავთა და ნაცნობთ, დები მიცვალებულისა ეკატერინე დავითის ასული სულხანიშვილისა, ნინო დავითის ასული ქიქოძისა და ანასტასია დავითის ასული ჯანდიერისა ქმრებითურთ. პანაშვიდები ყოველ დღე საღამოს 7 ს., საკუთარ ბინაზე, დავითის შესახვევი № 12, დასაფლავების დღე ცალკე გამოცხადდება.
(2—1834—1)

ღვინობისთვის 25-ს ხანმოკლე ავადმყოფობის შემდეგ გარდაიცვალა
კნ. ბარბარე დავითის ასული
გაგრატიონ-დავითიშვილისა,
რასაც აუწყებენ ნათესავთა და ნაცნობთ მიცვალებულის დედა კნ. იულია ივანეს ასული ბარათაშვილისა, ქალიშვილი როდამი ბაგრატიონ-დავითიშვილი და ძმა ზაქარია დავითის ძე ბარათაშვილი. პანაშვიდები ყოველ დღე საღამოს 7 ს., საკუთარ ბინაზე, დავითის შესახვევში № 12. დასაფლავების დღე ცალკე გამოცხადდება.
(2—1834—1)

ივანე ოტიას ძე დადიანი, ეკატერინე ოტიას ასული ქოჩაკიძისა ძმებით, დებით და სიძეებით აუწყებენ ნათესავებთ და ნაცნობებთ, რომ მე-9 დღეს გარდაცვალებისას
კნ. დარია ლუარსაბ ჩოლოყაშვილის ასულის
დადიანისა
დანიშნულია პანაშვიდი ქვაშვეთის ეკლესიაში კვირას, 27 ოქტომბერს, დღის 1 საათზე.
(1—1836—1

დეკანოზი იოსეპ, დიმიტრი და ივანე ჩაჯაკაძენი დებით: ელენე, ნინო და სიძით პ. გაგუათი აუწყებენ ნათესავთ და ნაცნობთ გარდაცვალებას სიძისას ხოლო უკანასკნელის ქვისლისას ღენერალ-მაიორის
ალექსანდრე იოსების ძე
კოგიაშვილისას
პანაშვიდები შაბათს, დღით 1 ს საათზე და საღამოს 6 საათზე საკუთარ ბინაზე. ნაბერეჟნაია № 21. გამოსვენება კვირას, ღვინობისთვის 27-ს დილის 9 საათზე ჩოლურეთის წმ. ნიკოლოზის ეკლესიაში. დაკრძალვა ნავთლუღის წმ. ბარბარეს ეკლესიაში, იმავე დღეს.
1835 2—1

მეორე ქართული კლუბი
(ყოფილი ხარფუხისა. მიხეილის ქუჩა)
ხუთშაბათს, პარასკევს, შაბათს და კვირას
საქველმოქმედო მიზნით გაიმართება (5—3)
ლ ო ტ ო

იბეჭდება და მოკლე ხანში გამოვა
ალ. ასათიანის ნაწერი
მიწის საკითხი საქართველოში
წინასწარი დაკვეთა შეიძლება „საქართველოს" რედაქციაში.
(10—8)

ბრძოლა-ლატარია
5.000,000 მან.
ქართულ უნივერსიტეტის და თეატრის სასარგებლოდ
პირველი მოგება 100,000 მანეთია
ბილეთები იყიდება ყველგან, საცა კი გამოცხადებულია. (10—9)

სომხეთის თავდასხმა

სომხეთის მთავრობამ თავისი იარაღი საქართველოს ტერიტორიის დასაპყრობათ ააყოლარუნა. წინასწარ გაუფრთხილებლათ და დიპლომატიურ ურთიერთობის შეუწყვეტლად თავისი ჯარები ქურდულათ თავს დაგვასხა და ბორჩალოს მაზრის ნაწილი კიდევაც დაიჭირა. ასეთი ავაზაკური მოხდომა მეტად იშვიათია საერთაშორისო ომის ისტორიაში. არარატის რესპუბლიკამ იშვიათი მუხანათობის აუტორობა თვისთვის სასახელოდ მიიჩნია. ჰგონია ალბათ, რომ კოჯი ალჩუს დაუჯდა და თავისუფლად შეუძლიან საქართველოს სხეულის დაკუწვა. ქართველი საზოგადოების ერთი ნაწილისთვის სომხობის ასეთი მოქცევა არც მოულოდნელია და არც გაუგებარი. ოსმალეთსა და ყოფილს რუსეთის იმპერიაში, სომხობის მდგომარეობა ისეთი თვისებისა იყო, რომ ვისაც ცოტა-ოდენი ანალიზი და რეალობის აღლო შესწევდა, იმისთვის ცხადი იყო, რომ სომხობა საქართველოს დამოუკიდებლობას არ შეურიგდებოდა. მაგრამ თუ ესეც არ იქნებოდა—ამ უბრალო ანალიზის შნო და უნარი, მაშინ იმის დანახვა და გაგონება კმაროდა, რასაც სომხობა საქმით საქმობდა, სწერდა და ლაპარაკობდა. მართლაც, როგორც ომამდე, ისე ომის განმავლობაშიაც და რევოლიუციის დროსაც, მთელი მრომქმედი, მოაზროვნე და კალმოსანი სომხობა მძაფრად ამჟღავნებდა თავის მტრულ განწყობილებას და შეურიგებლობას საქართველოს დამოუკიდებლობის იდეისადმი. ხოლო რაც დამოუკიდებელი საქართველო არსებობს, იგივე სომხობა კიდევ უფრო მეტის სიბოროტით გვებრძვის და დროს ეძებს რომ აკტიური მონაწილეობა მიიღოს საქართველოს დამოუკიდებლობის დამხობაში. ეს აღბეჭდილია ობიექტიურის ფაქტებით. ყველა ამის შემდეგ პოლიტიკური საქართველო უნდა საკმაოთ გაფრთხილებული ყოფილიყო, მას თავი უნდა დაეღწია შეთხზულ სინამდვილისთვის სომხეთ-საქართველოს ურთიერთობის საქმეში და ისეთ გზას დასდგომოდა, რომ საქართველო ხელწამოსაკრავი არ გამხდარიყო არარატის რესპუბლიკისათვის. შეიძლება ამ კონკრეტულ შემთხვევაში ძალასა და შიშს უფრო მეტი სამსახური გაეწია საქართველოსა და სომხეთ შორის კეთილმეზობლურ განწყობილებისათვის. მაგრამ პოლიტიკურ საქართველოს უმრავლესობამ მაინც ჭკუა ვერ ისწავლა.

შეიძლება, სომხობაზე ასეთმა შეხედულობამ გულწრფელად აღაშფოთოს მამა-პაპით საქართველოში დამკვიდრებული და საქართველოსთან ისტორიულ-კულტურული შეთვისებული სომხობა. შეიძლება, თავი შეურაცხყოფილად ჩასთვალოს და თვისი ლოიალური გრძნობა შელახულად მიიჩნიოს.

შეიძლება... მაგრამ ამისი ბრალი ჩვენ ვერ დაგვედება. ამ სომხობისა საქართველოში არც ხმა გაისმის და არც კალამი მუშაობს. ეს ლოიალური სომხობა არ მოქმედებს და საქართველოს სომეხთა შორის საქართველოს დამოუკიდებლობის მიმართ არა ჰქონის ერთგულებისა და ლოიალურ განწყობილების ატმოსფერას. მის ამგვარ ფარულ გრძნობას ამრიგად არავითარი საზოგადოებრივი ღირებულება არა აქვს. იგი არ მოსჩანს და თავის თავს საქართველოს დამოუკიდებლობისადმი მტრულად განწყობილ სომხობისაგან არ იმიჯნავს. ასეთ პირობებში ახირებული იქნებოდა საფლავში ის ჩაგვდო, ვინც თავის არსებობის ნიშანწყალს არ იძლევა, ხოლო პოლიტიკური ბავშვობა იქნებოდა რომ ამ უჩინარი სომხობის გამოუმჟღავნებელი გრძნობები გვეევარაუდნა და ამისდა მიხედვით ჩვენი რეალური პოლიტიკა გვეწარმოებინა. ასპარეზზე კი მარტოდ-მარტო მოსჩანს და მოქმედებს საქართველოს წინააღმდეგ ამხედრებული სომხობა. ეს სომხობა მეთაურობს და განაპიროვნებს სომხეთის პოლიტიკას და ასულდგმულებს მის სხეულს. და საქართველოსაც საქმე სწორედ ამ სომხობასთან აქვს. ვხლა ვიკითხოთ, რა არის მიზეზი, რომ ეს სომხობა საქართველოს არ ინდობს და მის წაქცევის ვეებმებს იმუშავებს?

შეჰდავებია როდისმე საქართველო სომხის ერს მის მამა-პაპეულ სამკვიდრებელში? ყოფილა როდისმე ქართველ ხალხსა და ინტელიგენციაში ისეთი იდეოლოგია, რომ საქართველოს პრეტენზია გამოეცხადებინოს სომხეთის ისტორიულ-სახელმწიფოებრივ ტერიტორიის ნაწილზე და ცდილიყოს ან ცდილობდეს მის დაპყრობადასაკუთრებას? ერთი გვიპასუხონ!

ყოფილა როდისმე პოლიტიკურ თანამშრომლობის დროს, როდესაც ქართველობა მეთაურის როლს თამაშობდა, საქართველო სომხეთს ცუდათ მოქცეოდეს და მასთან პირშავად დარჩენილიყოს? აბა სინდისის ქვეშ ერთი რამე გვითხრან ამაზედ! საკმარისია მარტო გუშინდელი ამბავის მოგონება. საზავო კონფერენციასა თუ ბრძოლის ველზე ოსმალეთისა და ამიერ-კავკასიის რესპუბლიკის პირველ-შეხვედრის დღიდან, საქართველოს დამოუკიდებლობის გამოცხადებამდე, ოსმალეთი, რომელსაც დღეს არარატის რესპუბლიკა მკერდზე მიჰხუტებია, საქართველოს წარმომადგენლებს სულ იმას არ ეუბნებოდა: თავი დანებეთ სომხების გამოქომაგებასა დ ვეჭილობას დ ოსმალეთი დ საქართველო ერთმანეთში ადვილად მორიგდებიანო. საქართველოს წარმომადგენლებს ამგვარი წინადადება ყოველთვის უკუ უგდიათ თავიანთ ქვეყნის სასიცოცხლო ინტერესის საზარალოთ. ყველასათვის ცხადი იყო, რომ ამიერ-კავკასიის კონცერტში ყოველი ზედმეტი წუთის დაყოვნება საქართველოს ზედმეტი უბედურების თავზე დამტეხი იყო და რომ გამოყოფა და თავისი დამოუკიდებელი ნაციონალური პოლიტიკის წარმოება შინ და გარეთ მისთვის ერთად-ერთი გამოსავალი იყო, პოლიტიკური და ტერიტორიული თავდაცვისათვის. ეს იმდენათ აშკარა იყო, რომ ბათომში, კონფერენციის დროს ბ-მა ალ- ხატისოვმა ჯუფურად ლაპარაკის დროს პირდაპირ სთქვა, საქართველოს დიდი ხარალი მოსდის თავის კეთილშობილურის ქცევით. საკუთარ გზას რომ დაადგეს ბევრათ მოგებული დარჩებაო. ბ-ნი ხატისოვის ასეთი აღსარება ჭეშმარიტად რასმე ნიშნავს.

ან იქნებ საქართველო საზოგადოდ ზნეობრივ უგულობის გზას ადგა სომეხთა მიმართ და დღეს შურისძიების მოსაგებად არის, რომ არარატის რესპუბლიკამ დამპყრობელი ჯარები ბორჩალოს მაზრაში შემოგვიგზავნა! ვინ არ იცის, რომ ლტოლვილი სომხობა ათი-ათასობით შემორბოდა საქართველოს დიდ კარებში და მის ბერქვეშ პოულობდა თავშესაფარს, ვინ არ იცის, რომ თვითონ შეეიწროვებული და დამშეული საქართველო ამდენ ხალხს პატრონობს და საზრდოებს?!

კატეგორიულად ითქმის, რომ საქართველოს არასოდეს არ უმოქმედნია არც პოლიტიკურ-სახელმწიფოებრივად და არც საზოგადოებრივ-ზნეობრივად სომეხთის სამტროდ, საზიანოდ ან შეურაცყოფილად. ყოველთვის პირიქით გვიმოქმედნია. მაშ, კიდევ ვიკითხოთ, რაშია საქმე, მიზეზის მოუცემლად და ვნების მიუყენებლად შეიარაღებული სომხეთი რომ თავს გვესხმის? საქმე ისაა, რომ პოლიტიკურ-სახელმწიფოებრივის სომხეთის დღევანდელ მესვეურთ გადაწყვეტილი აქვთ საქართველოს ჩამოჰგლიჯონ შორჩალო-ახალციხის ნაწილები და ახალქალაქის მაზრა; დამოუკიდებელი საქართველო და ისიც ბორჩალო-ახალციხე-ახალქალაქის მაზრებით აბსოლუტურ შეუწყნარებლად მიაჩნია სომხობის პოლიტიკურ შემეცნებას; ან ამიერ-კავკასიის ეროვნულ-სახელმწიფოებრივი გაუმიჯნაობა და ძველებურად ზურგზედ საერთო ბატონი, ან თუ ეროვნებათა დამოუკიდებლობა იქნება, მაშინ ბორჩალო-ახალციხის ნაწილები და ახალქალაქის მაზრა სომხეთს უნდა ეჭიროს. აი ეს არის აზრი და მისწრაფება პოლიტიკურად მომქმედ სომხობისა. ეს მისი ტერიტორიულ-სახელმწიფოებრივი პროგრამაა, რომელიც მამოძრავებელ იდეათ არის გადაქცეული.

ეს მაზრები ამ სომხობამ ფსიხოლოგიურად მიითვისა და საქართველო ფსიხოლოგიურად იმ-მოძალადეთ ჰყავს დასასხული, რომელსაც სომხეთი გაუქურდავს და რომელიც ხელს უშლის დიდი სომხეთის აღდგენას. აქედან იბადება საქართველოს წინააღმდეგ აკტიური მოქმედების აუცილებლობა. საქართველოს საზღვრებში ამგვარი მოქმედება ყოველდღე სწარმოებს, თუ შეიძლება ითქვას კონსტიტუციის ფარგლებში. საქართველოს სომეხთა რუსულ-სომხური პრესა, ქალაქის საბჭოს ტრიბუნა და საერთოდ სიტყვის თავისუფლება ამ მიზანს ემსახურება.

არარატის რესპუბლიკა, როგორც დამოუკიდებელი სახელმწიფო და არარატის რესპუბლიკის სომხობა როგორც საქართველოს ხალხისა შურობის პირდაპირ ზედმოქმედების ფარგლის გარეშე მყოფი ამ რბილ საშუალებებს შორს გასცილდნენ და იარაღით ხელში გვებრძვიან. უნდა ვიცოდეთ, რომ საქართველოს მიმართ სომხობის აგრესორობა თუ თავის შეკავება პირდაპირ დამოკიდებულია საქართველოს შინაგან სიძლიერე-სისუსტესა და იმ საერთაშორისო—სამხედრო მდგომარეობაზე, რომელთა ორბიტაშიაც საქართველოა მოყოლილი. რა წამსაც გაგვიჭირდება შინ თუ გარეთ, მაშინვე სომხების თავდასხმას უნდა მოველოდეთ, და რაც უფრო დიდი იქნება ჩვენი გაჭირვება, მით უფრო მძაფრი და დაუნდობელი იქნება ეს თავდასხმა. ალექსეევის ჯარების ლანდმა და ჩვენი მეგობარი გერმანიის ამ ჟამად გაძნელებულმა მდგომარეობამ ფრთები შეასხეს საქართველოს დამოუკიდებლობის მტრებს: თავი წამოჰყვეს საქართველოს რუსობამა და სომხობამ, ხოლო არარატის რესპუბლიკამ ომის გამოუცხადებლად ჯარები თავს დაგვასხა...

მაშინ, როდესაც სომხობაში ასეთი ზრახვები და განწყობილებაა, საქართველოს დედა-ქალაქში სომხის დარაჯების მიყენებით არარატის რესპუბლიკის იარაღისა და საომარ მასალათა საწყობის ნებადართული არსებობა საქართველოს რესპუბლიკის მთავრობას საქვეყნო დანაშაულად უნდა ჩაეთვალოს. შეუძლიან თუ არა საქართველოს მთავრობას ქართველ ხალხს იმის თავმდებად დაუდგეს, მდგომარეობა რომ აიწეწოს ესა და ბევრი

სხვა იარაღი, რომელიც სიმხრობას აქვს საქართველოში, საქართველოს დამოუკიდებლობის წინააღმდეგ არ იქნება ხმარებული? და თუ ამის გარანტიას ვერ მოგვცემს, რად არ იყო ან რად არ არის შესაფერი ღონისძიება ხმარებული?!.

ვიმეორებთ, სრულიად უმიზეზოდ სომხეთი თავს დაგვეცა. არარატის რესპუბლიკას გადაწყვეტილი აქვს იარაღით წაგვართვას ბორჩალო-ახალციხის ნაწილები და ახალქალაქის მაზრა. მას ავიწყდება რომ ამ მაზრებს ქართველი ხალხი და საქართველოს რესპუბლიკა იცავს. ეს მაზრები არასოდეს არ ყოფილა სომხეთის ტერიტორიად, სომხეთის ისტორიულ-პოლიტიკურ სარბიელად. ამ მაზრებში მუდამ საქართველო იყო და ეს მაზრები მუდამ საქართველოშიც დარჩებიან. ნუ თუ ისე ჯაბნად მიიჩნია არარატის რესპუბლიკამ საქართველო რომ მამაპაპეული სამკვიდრეულის და მათი საფლავ-აკვნის წართმევა ასე იოლად დაუპირა. ანგარიშში არ მოსტყუვდეს! მომხდურის დახვედრა საქართველოს არ დავიწყნია. საქართველო სომხობის არც ტერიტორიას შეჰხვებია და არც მის პოლიტიკურ დამოუკიდებლობის წინააღმდეგ იბრძვის. სომხეთიც თავის კანში ჩაეტიოს და ყოს ლოიალური საქართველოს ტერიტორიის მთლიანობისა და მის სახელმწიფოებრივ დამოუკიდებლობის მიმართ. თქვენი არ გვინდა და ჩვენსას კი მხოლოდ მაშინ ყიდულებთ, როდესაც საქართველოს გვაძზე გადმოვიდით!

სპირიდონ კედია.

თბილისისათვის

ათი-თხუთმეტი წლის წინედ იმერეთის სოფლად რომ დავხეტიალობდი, ხშირად წავაწყდებოდი ასეთს სურათს. მომშორებით დავინახავდი გაბერთულ კავს, მაგრამ ახლო რომ მიუახლოვდებოდი, უცბად კაცი, რომელსაც კავი ხელში ეჭირა, სადღაც გაქრებოდა, დავშორდებოდი თუ არა, ისევ მოუბრუნდებოდა თავის სამუშაოს.

ეს იყო ყოველთვის ვინმე აზნაური, რომლისათვისაც მუშაობა,აუცილებელი იყო, მაგრამ ჯერ კიდევ ეთაკილებოდა პატიოსანი შრომა და უცხო კაცს ეშალებოდა.

ჩვენ მთავრობასაც ბევრ რამეში ასევე ემართება. კარგად გრძნობს—საჭიროა მიიღოს გარკვეული ზომები, ზომები სამართლიანი და სასარგებლო, მაგრამ რაღაცა აჩერებს, ვიღაცას ერიდება. და ეს ვიღაცა არის ბნელი ძალები, რომელნიც ჩვენი თავისუფლების წინააღმდეგ მუშაობენ. ეს ძალები მრავალგვარია.

ახლო წარსულმა თბილისში თავი მოუყარა აურაცხელ ხალხს. წინედ ვფიქრობდით, რომ ბევრი მათგანი დაგვტოვებდა, მაგრამ თანდათან აშკარავდება, რომ მოვსტყუვდით. პირიქით, მომსვლელი ბევრია, ხოლო წამსვლელი კი არავინ გვინახავს.

საზღვრების დაცვა დღემდისაც ჯეროვან სიმაღლეზე არ არის. ეს გარემოება უადვილებს ყველა მსურველს დაუკითხავად გვესტუმროს. ბევრი მოსაზრებით ესეთი მდგომარეობის მოსპობა აუცილებელ საჭიროებას წარმოადგენს. განსაკუთრებით სასურსათო და ბინის კრიზისი ისეთი არგუმენტებია, რომლის წინაშე ხმას ვერავინ ამოიღებს. ამიტომ საზოგადოდ საზღვრები დაკეტილი უნდა იყოს უცხოელთათვის. და მხოლოდ ნება უნდა ეძლეოდეთ მათ ჩვენში შემოსვლისა. ეს ზომა საგრძნობლად შეამცირებს ჩვენსკენ ხალხის მოდენას.

თბილისში თავს ინახავს უთვალავი ჯარში გასაწვევი ახალგაზრდა. სამხედრო სამინისტრომ უნდა შემოიღოს აუცილებლივ სამხედრო პოლიცია, რომელსაც განსაკუთრებული ნიშანი ექნება და რომლის მოვალეობა იქნება თვალყური ადევნოს სამხედრო პირების ყოფაქცევას საჯარო ადგილებზე, აგრეთვე გამოარკვიოს საჯარისკაცო ახალგაზრდების ვინაობა. ჩვენში უსათუოდ ბევრია ისეთი პირები, რომელნიც ჯარში გაწვევიზა უარყოფენ საქართველოს ქვეშევრდომობას, ხოლო სხვა დარგებში უხვად სარგებლობენ საქართველოს ქვეშევრდომის უფლებებით. საჭიროა საბოლოოდ გამორკვეული იყოს ამა თუ იმ პიროვნებას ქვეშევრდომობა და ყოველ უცხოელს შესაფერი მოწმობა ჰქონდეს თავის მთავრობისაგან. მაშინ ბევრი დამალვას და ტყუილს ვეღარ მოახერხებს. თბილისში ჯერ ბლომად არიან უცხოელი ჯარის კაცები, რომელნიც მუდმივ საშიშროებას წარმოადგენენ ჩვენთვის. მათ წინააღმდეგ დაუყონებლივ უნდა მივიღოთ ზომები. ქალაქი უნდა გაწმინდოს საბოლოოდ ამ ელემენტებისაგან. როცა ფრანგი რაიმე დანაშაულს ჩაიდენს ტ დამალვა უნდა, უფროხშირად პარიზს შეაფარებს თავს. თბილისიც ამ ბოლო დროს ერთნაირი თავშესაფარია ყველა დამნაშავეთათვის. აქ უსათუოდ ძალიან ბევრია ჯარიდან გაქცეულები. მათი შეპყრობა აუცილებელი საჭიროებაა, რადგან მათ შემოაქვთ ქალაქში მოუსვენრობა და უწესოება. სამხედრო პოლიცია, ამასაც ადვილად შეამოკლებს. საზოგადოდ დემოკრატიულ მთავრობისათვის სათაკილო არ არის ებრძოლოს უსაქმურობას და უსაქმურობა წინააღმდეგ ზომები მიიღოს. მე არ ვამბობ უმუშევართა შესახებ. ეს სულ სხვა კატეგორიაა. მაგრამ თბილისში ბევრია უსაქმური ხალხი. რომელიც ყოველივე პატიოსან შრომას ერიდება და ბნელ საქმეებში ეძიებს თავის საბაბს. ესენია რომ მცარცველობენ, ქურდობენ, დაყიალობენ და ჩვენი არსებობისათვის მავნე პროპაგანდას ეწევიან. საჭიროა მთავრობამ მიიღოს საჭირო ზომები ამ პირთა წინააღმდეგ. საჭიროა ქალაქი გაიწმინდოს მავნე ელემენტებისგან. და რამდენად დროზე ვიფიქრებთ ამისათვის, იმდენად ნაკლებ სიძნელეს ვნახავთ.

პ. სურგულაძე

მთავრობის წრეებში

გზათა სამინისტროს დებულება. გზათა სამინისტრო ამ ჟამად იმუშავებს დებულებას გზათა სამინისტროს შესახებ. ამ დებულების ძალით მცირდება სამინისტროს შესანახი ხარჯები და მარტივდება სამინისტროს საქმის წარმოება და გამგეობა. დებულება გადაეცემა იუსტიციის სამინისტროს წინასწარ განსახილველად, სახელმწიფო კონტროლიორს დასკვნისათვის და მთავრობას და პარლამენტს დასამტკიცებლად.

დირექტორების თათბირი. ღვინობისთვის 27-ს ფინანსთა სამინისტროს შენობაში შესდგება სამინისტროს კანცელარიების დირექტორთა თათბირი მოსამსახურეთა ჯამაგირების საკითხის განსახილველად.

საპარლამენტო ქრონიკა

ორი შეკითხვა

პარლამენტის პრეზიდიუმს წარედგინა ორი შეკითხვა, პირველი ეკუთვნის პარლამენტის წევრს რადიკალ-დემოკრატს ალ. ახმეტელს:

საქართველოს პარლამენტის პრეზიდიუმს

მთავრობისადმი შეკითხვა.

საქართველოს დედაქალაქ ტფილისში აღმოჩნდა დაბანაკებული უცხო სახელმწიფოს შეიარაღებული რაზმი. ეს სახლი, რომელიც რაზმს უკავია გამაგრებულია ტყვიისმფრქვეველებით. რაზმი წარმოუდგენელ თვითნებობას იჩენს, ატუსაღებს საქართველოს მოქალაქეთ და საშინლათ აწამებს მათ. იცის თუ არა ყველა ეს მთავრობამ და თუ იცის რა ზომების მიღებას ფიქრობს მათ წინააღმდეგ.

პარლამენტის წევრი ალ. ახმეტელი.

მეორე შეკითხვა წარდგენილია სომეხ სოც.-რევ. თარხანოვის და თუმანოვის მიმართ და შემდეგი შინაარსისაა.

შეკითხვა იუსტიციის და შინაგან-საქმეთა მინისტრებს.

1) იციან თუ არა ზემო მოხსენებულმა მინისტრებმა, რომ თბილისის № 2 სატუსაღოში დაპატიმრებულთ: ბუდუ მდივანს—13 ივლისიდან ისიდორე თალაკვაძეს—30 ივნისიდან, არკადი ელბაკიძეს—5 აგვისტოდან, ნესტორ ცერცვაძეს—30 აპრილიდან, კონსტანტინე მაკაროვს—17 მაისიდან, სტეფანე ალავერდოვს—28 აგვისტოდან, პარმენ საბაშვილს—19 ივლისიდან, ვარლამ რუხაძეს—19 ივნისიდან, და ილარიონ თალაკვაძეს—26 ივნისიდან, დღემდე არ აქვთ წაყენებული არავითარი ბრალდება და არც ერთ მათგანს არ აქვს ჩამორთმეული ჩვენება სასამართლოს მიერ?

2) იციან თუ არა დემოკრატიულ რესპუბლიკის მოქალაქე მინისტრებმა რომ ზემო ჩამოთვლილმა პოლიტიკურმა, პატიმარნმა დააკარგეს რა იმედი როდისმე სატუსაღოდან გამოსვლისა,—გამოაცხადეს შიმშილობა, რასაც შედეგად მოჰყვა მდივანის, საბაშვილის და თალაკვაძის ავადგახდომა?

3) იცის თუ არა იუსტიციის მინისტრმა, რომ ის ტუსაღები, რომელთა საქმეები იყო სასამართლოს განკარგულებაში და მათ წინააღმდეგ სასამართლომ ვერ იპოვა ვერავითარი გასამტყუნებელი საბუთი და დაადგინა მათი განთავისუფლება,-გადარიცხულ იქმნენ შინაგან საქმეთა მინისტრზე, როგორც მაგ. პატიმარი ნარსია?

4) იცის თუ არა იუსტიციის მინისტრმა, რომ იმავე სატუსაღოში დაკავებულია სოხუმიდან ყარაულ ქვეშ წამოყვანილი, დროებით მთავრობის იუსტიციის მინისტრის ამხანაგთან ა. ა. დემიანოვთან ერთად,-ტფილისის მ. და ჯ. საბჭოს ყოფილი წევრი და წევრი საგანგებო კომისიისა, თავმჯდომარე სოხუმის რუსულ ნაციონალური საბჭოსი—ლუკიანოვი, რომელსაც აუწყეს ოფიციალური ქაღალდით, რომ მას ბრალდება მასსიური აჯანყების მოწყობა საქართველოს მთავრობის წინააღმდეგ, ე. ი. სახელმწიფო დანაშაულობა, მაგრამ მისი საქმე ჯერაც არ აქვს გადაცემული საგამომძიებლო კომისიას.

თუ ყველა ზემო მოხსენებული, უწყიან დემოკრატიულ რესპუბლიკის მინისტრებმა, რა ზომები მიიღეს მათ შეუზღუდველ თვითნებობის, სასამართლოს დაუკითხავად დაპატიმრებისმოსასპობათ.—გთხოვთ ჩვენი შეკითხვა საჩქაროდ განიხილოთ.

პარლამენტის წევრნი: ნიკ. ტარხანოვი, ლ. თუმანოვი.

21 ოქტომბერი 1918 წ.

საქართველო—სომხეთის უთანხმოება.

ბრძანება

საქართვ. რესპუბლიკის მთავრობისა.

§ 1.

ბორჩალოს მაზრის სამხრეთის საზღვარზე მომხდარ ამბების და ზოგიერთ სომხურ სამხედრო ნაწილების გამოლაშქრების გამო საქართველოს რესპუბლიკის მთავრობამ დაადგინა: ბორჩალოს მაზრაში და საქართველოს რკინის გზათა სამხრეთის ნაწილში სამხედრო წესები გამოცხადეს.

§ 2.

ბორჩალოს მაზრის და საქართველოს რკინის გზების სამხრეთის ნაწილის გენერალ გუბერნატორად ინიშნება ქვეითა ჯარის 2 დივიზიის კომანდირი გენ. მაიორი გიორგი წულუკიძე.

ქრონიკა

თბილისი.

ქალაქთა კავშირმა შუამდგომლობა აღძრა მთავრობის წინაშე განაგრძოს ფინანსთა სამინისტროსთან არსებულ სალიკვიდაციო განყოფილების მოქმედება, რადგანაც ბევრმა ვერ მოასწრო სალიკვიდაციო ფილების შესახებ თხოვნის წარდგენა.

გენ. მაზნიაშვილის ბინის ჩხრეკის დროს, რომელიც მოხდა მისი თხოვნისამებრ, არავითარი საგანი არ აღმოაჩნდა ისეთი, რომელიც მას არ ეკუთვნის. ყველა ბინაზე აღმოჩენილი სანოვაგე, თუ სხვა ნივთები შეადგენენ მის საკუთრებას, და იმდენს, რაც საჭიროა ოჯახურ საჭიროებისთვის და შეძენილია კანონიერის გზით, რის გამო ყველა ნივთები დაბრუნებულ იქმნა კუთვნილებისამებრ.

სახელმწიფო კონტროლიორმა, თანხმობა განაცხადა, რომ საქართველოს პატრონების ამიერკავკასიის კავშირთან ხელშეკრულება დაიდოს და კავშირს ნება მისცენ გერმანიაში საქონელი შეიძინოს.

კოოპერატივთა კავშირმა სთხოვა მთავრობას დახმარება აღმოუჩინოს ოზურგეთის კოოპერატივს, რომელიც ძალიან დაზარალდა ოსმალთა შემოსვლის დროს.

ნ. ძიძიშვილმა და პ. თუმანიშვილმა განათლების მინისტრის წინაშე შუამდგომლობა აღძრეს, რომ 25 წლით მიეცეთ იჯარით 1-ლ გიმნაზიის ის თავისუფალი ადგილი, რომელიც გოლოვინის პროსპექტზე გამოდის. განზრახული აქვთ ამ ადგილას ააგონ ორ-სართულიანი სახლი ქართული სტილით.

საქართველოს იურიდიულ საზოგადოების წესდება წარედგინა დასამტკიცებლად თბილისის ოლქის სასამართლოს. წესდებაზე ხელი აქვთ მოწერილი იუსტიციის მინისტრს შ. ალექსი-მგსხიშვილს, მის ამხანაგ გრ. გველესიანს, თბილისის სასამართლო პალატის უფროს თავმჯდ. მ. მღვდლიშვილს და სხ.

კოოპერატივ „დახმარების“ წლიური კრება გაიმართა ღვინობისთვის 19-ს საღ. 6 ს. სამეურნეო ბანკის დარბაზში. დამტკიცებულ იქმნა 1917 წლის ანგარიში და 1918 წლის სარჯთაღრიცხვა. გამგეობის და სარევიზიო კომისიის წევრებად აირჩიეს: გ. გორდეზიანი, გ. ჟორდანია, ირ. თაბიშვილი. კ. დგებუაძე და ზ. ორჯონიკიძე. სარევიზიო კომისიაში. პ. გოთუა, ნ. დანდფროვი და ვ. წულუკიძე.

გაცარცვა ღვინობისთვის 24-ს შუადღის 4 საათზე თფილისის ოქროულობის მაღაზიაში, სასახლის ქ. № 6, შეივდა რამდენიმე შეიარაღებული პირი, ხელფეხი გაუკრეს ნოქრებს და ყველაფერი წაიღეს. ზარალი გამორკვეული არ არი.

მილოცვის დეპეშა. ქუთაისის პირველ საერობო ყრილობის თავმჯდომარისაგან მთავრობის თავმჯდომარეს მილოცვის დეპეშა მოუვიდა.

სომხური წყაროებიდან მიღებულ ცნობებით, გენ. ანდრანიკა წინააღმდეგი ყოფილა სომხურ ჯარის ბორჩალოში შემოსვლისა და ეს განუცხადებია კიდევაც სომხეთის მთავრობისათვის.

ოსმალთა ჯარს სტამბოლიდან ბრძანება მოუვიდა, რომ ყარაბაღი

საქართველოს ოსეთი

(მგზავრის შთაბეჭდილებანი).

1.

დღევანდელი ოსეთი, რომელიც კავკასიის მთაგრეხილის ორთავე კალთებზედ გადაჭიმულა და ადგილ-მდებარეობით შვეიცარიას მოგვაგონებს, უკვე გამოფხიზლებულა, დღეს უკვე ხმას იღებს და ამიტომ ვიდრე დღევანდელს მის მდგომარეობის გათვალისწინებამდე ურიგო არ იქნება მოკლედ მაინც გავიხსენიოთ მისი ისტორიული წარსული.

ძველად ოსეთი და მისი მიწა-წყალი ჩრდილო კავკასია იყო. აქ იგი ერთ დროს უკვე ძლიერ სახელმწიფოს წარმოადგენდა, რომელსაც შიშში და მოკრძალებაში ჰყავდა მახლობელი მეზობლები. ჩრდილო კავკასიის მაშინდელს იახსებს (ასე იხსენიებს მათ ისტორია) კულტურული დამოკიდებულობა და მონათესაობა ჰქონდათ საქართველოსთან და მის კულტურის გავლენის ქვეშ იყო მთელი ოსეთი ძველ დრომდის. ოსეთი ძველად იმდენად დიდებული და სახელგაკეთებული იყო რომ თვით საქართველოს უბრწყინვალესმა, დედოფალმა თამარმა არ იუკადრისა ოსეთის თავადს დავით სოსლანს გაჰყოლოდა ცოლად. ამის შემდეგ ხომ უფრო განმტკიცდა ოსებთან მეგობრობა და ნათესაობა. ქართველი სამღვდელოება შედიოდა ოსეთში, შეჰქონდა ქრისტეს სწავლა და ეკლესიებისაგან ტაძრებს აშენებდა, ჩრდილო კავკასიაში არა ერთი ეკლესია არის ქართველებისაგან აშენებული, მოზდოკის ღვთისმშობლის ძვირფასი სასწაულ-მოქმედი ხატიც ქართველთაგან არის ნაჩუქარი ოსებისათვის, დარაგავის ხეობის ერთს სოფელში შენახულია ერთი ეკლესიის ზარი, რომლის წარწერაცა მოწმობს, რომ იგი მეფე ვახტანგს VI შეუწირავს ოსეთისათვის. თვით მწერლობა ოსეთში ქართულ ენაზედ სწარმოებდა. ძველი ოსური პოემა „ალლუზიანი“ ქართულს ენაზედ არის დაწერილი ვინმე თალლუზისაგან. თვით წარწერანი ეკლესიისა და საფლავის უძველესის ქვებისა ქართული იყო უახლოეს დრომდის სამღვდელოება ჩრდილოეთ ოსეთსაც კი სულ ქართველებისაგან შესდგებოდა, ვიდრე რუსეთმა ოსების ქართველების ჩამოსაშორებლად ცალკე ოსთა სემინარია არ დაარსა ს. არდონში ოსთაგან სამღვდელოების მოსამზადებლად.

ასეთი მეგობრული და კულტურული გავლენა ჰქონდა საქართველოს ოსეთზედ. მაგრამ ჩრდილო კავკასიაში ოსებს ბევრი მტრები აღმოუჩნდნენ, რომელნიც მათ ბარიდან მთებისკენ ერეკებოდნენ და სამკვდრო სასიცოცხლო ბრძოლას უცხადებდნენ. ესენი იყვნენ სევითები, ყოფაჩაღები და შემდეგ ყაბარდოელები და ყაზახები. ყაბარდოელებმა, ყაზახებმა ვიდრე რუსეთი საბოლოოდ მოიკიდებდა ფეხს კავკასიაში, შესჭედეს ოსები კავკასიის მოგრეხილის მიუვალს ხეობებში. ოსებს სული ეხუთებოდათ, ვეღარ სძლებდნენ და ეგუებოდნენ ჩრდილოეთ-კავკასიის ვიწრო ხეობებს და საქართველოსაკენ გამოიცქირებოდნენ. მათ სასიხარულოდ ის ადგილები, რომელნიც ოსეთსა ჰსაზღვრავდნენ იმ ჟამად საქართველოსაგან ცარიელნი აღმოჩნდნენ. ჩვენი თავადიშვილნი და განსაკუთრებით მაჩაბელნი, რომელთა საკუთრებას წარმოადგენდა ოსეთის მოსაზღვრე ადგილები, სიხარულით იწვევენ ოსებს და ისინიც თან და თან საშინელის სისწრაფით მიიწევენ ქართლისაკენ და მას შემდეგ ეს სწრაფი დენა დღესაც არ შეჩერებულა. რაკი ერთხელ მოიკიდეს ფეხი ოსებმა, მომაგრდნენ მთებში, მაშინ ბარისაკენ შურით დაიწყეს ყურება და ბარის ხელში ჩასაგდებად აღარაფერს აღარ იშურებდნენ. ამას ხელს უწყობდა, ქართლელი გლეხის გულუბრყვილობა, და ჩვენი თავადების გაუმაძღარი სურვილი ვითომ ოსების ჩასახლებით ახალის ყმების შოვნით ძველის ბატონობის ნასახის შენარჩუნებოდა მაინც. დღესაც ამბობენ ქართლში როცა სოფელ ძ. ჩაასახლეს ოსები თავადების სიხარულს საზღვარი არა ჰქონდაო, ეგ არის ახალი ყმები ვიშოვნეთო და დღეის შემდეგ ჩვენ ბედს ძაღლი აღარ დაჰყეფავს. თავადაზნაურობა მათ უმთავრესად ტყიან ადგილებს აძლევდა, რომელთაც ისინი სჩეხავდნენ და სახნავ-სათესავ ახოებად აქცევდნენ. ამრიგათ აივსო მთელი ზემო ქართლი ოსებით, მთელი ორთავ ლიახვის ხეობა; სათავეები, საციციანო, და საფალავანდო და სხვათა მთები და მიწა-წყალი აივსო ოსებით და სადაც გინდა გაიარო ზემო ქართლში ყველგან გაიგონებთ ოსურს, აბა ცოტა ხანს დაუკვირდით რკინის გზის სადგურებს ქარელს, გომს, სკრას, აგარახ თუ ყველგან ოსური ლაპარაკი არ მოგვსმათ, რასაც ამ 20-30 წლის წინად ვერ გაიგონებდით.

2

სოფლის მეურნეობა.

მთავარი ძარღვი ოსებისა ლიახვის ხეობაზედ სცემს, აქ არის ფენტრი საქართველოს ოსებისა და იგია ოსების სულის კვეთების გამომთქმელი. გარდა ამისა ლიახვის ხეობა შემაერთებელი ძარღვია ამიერ ოსეთის, იმიერ ოსეთთან, აქ არის საუკეთესო გადასავალი გზა ჩრდილოეთ კავკასიისაკენ და აი ამიტომაც ჩვენს უმთავრესს სურვილს შეადგენდა ამ ხეობის ნახვა და იქაური ოსების გაცნობა.

თეთრონ ხეობა მშვენიერ სანახაობას წარმოადგენს, დაწყებული სოფელ კეხვიდგან (აქ არის საზღვარი საქართველოსა და ოსეთს შორის ლიახვის ხეობაზედ, რომლის ზევითაც აღარ მოიძებნება ქართველთა სოფელი) ვიწრო ხეობაში შედიხართ, რომლის უტეხელს ტყეებსა და ჭალებში საკვირლად მიჰქუხს კამკამა ქაფად ქცეული მთის ცრემლების გამონაკური ლიახვი. ტურფა, წარმტაცი და მიმზიდველია მთელი ხეობა, სუბუქი ჰაერი, ნაძვის ტყეების სუნითა და მთის მცენარ-ყვავილებით შემოცული გულსა და სულის უტკბობს ადამიანს და საოცნებოთ აზროვნებას უფერადებს. მისდევთ ამ ხეობას, უცქერით მის ატყორცნილს მთაგრეხილებს, თეთრად შეღებილს კავკასიონის მწვერვალს და გაგეკვირვებათ რათ წასულან აქედგან, ამ მშვენიერს ხეობიდგან ქართველები, სადაც არც ქართლის სიცხეები და არც იქაური გამუდმებული ქარი შეაწუხებდათ. განა ადამიანის სამყოფად, მის ჯანმთელებისათვის და დღეგრძელობისათვის უკეთესი რამ იქნება.— რათ წასულა ამ ისთანა სამოთხე ქვეყნიდამ ქართველობა და გზა სხვისთვის დაუღოცნია. ვიმეორებდი ჩემთვის და ეს ეზრი თავიდან არ მშორდებოდა.

იცით სამშვ რაშია, მითხრა ერთს სოფელში ამის პასუხად ერთმა დარბაისელმა ხანში შესულმა მღვდელმა, ყველა ეგ ადგილები, სადაც დღეს ოსები ჩასახლდნენ, ძველ დროს უკმეტლუცესი კუთხე ყოფილა საქართველოსი, აბა დაიარეთ და ნახეთ ეკლესიატაძრები და ციხე-სიმაგრენი ს. წუნარაში, ურბნისში, თილვაში, სხლეთაში და შრავალი სხვაგან თუ ყველა ამას არა მოწმობს, შემდეგში გაჩენილა აქ შავი ჭირი და მთლად ფმსხვერლია ხალხი, მიწა-წყალი უპატრონოთ დარჩენილა და ოსები დაჰპატრონებიან მას და ხელთ უგდიათ ყველაფერი“.

არ ვიცი რამდენად მართალია მოძღვრის ნაამბობი,მაგრამ ეჭვს გარეშეა, რომ ყოველი არქეოლოგიური ნაშთი, რაც კი მოიძებნება ოსეთში, წმინდა ქართულია და არავის სხვას იგი არ ეკუთვნის გარდა ქართველებისა.

მიეშგზავრებით ხეობაში, ყველგან ერთი და იგივე სურათია მთის ფრიალოებზედ გადმოკიდული არწივის მიუვალს ბუდესავით ოსების პატარა სოფლები, რომელნიც საყვარლად გადასცქერენ ძირს ხეობაში მქუხარე ლიახვს. ბევრს ადგილას ხალხი მართლა მჭიდროდ არი დასახლებული და მიწის საშინელი სივიწროვეა. ასეთ სოფლებში ხშირად გაიგონებთ ოსების ჩივილს.

— ყველა კარგი ადგილები ქართველებს უჭირავთ, ჩვენ ასე ვართ შეჩხუნკულნი მთებში და უმამულობით სული ამოგვდის. ასეა ზოგ ადგილს, ზოგან კი თითქმის საკმარისი მიწა-წყალი აქვთ და ქვრი, პური და თივა ჰყოფნით მთელი წლის განმავლობაში. იქ კი სულ მიწის სივიწროვეა, ხალხი დაფაცურებულია და გაფაციცებით დაეძებს მიწებს შესასყიდლად.

— ჩვენ, კაცები დავგზავნეთ კახეთში მიწების სასყიდველად, იქიდგან რუსები უკვე ბევრნი წასულან და ბევრნიც წასვლას ეპირებიან და იქით უნდა გადავსახლდეთო, მითხრეს რამდენიმე სოფელში ოსებმა.

მიწას ოსები ყველგან გაფაციცებით დაეძებენ. ეკითხე ამის შესახებ ოსეთის ეროვნული საბჭოს ერთ გამოჩენილს პირთაგანს და მან მითხრა:— ჩვენ საქართველოს ფარგლებში რომ ვრჩებით, ქართველები მოვალენი არიან ჩვენ მწვავე აგრარულს საკითხს უშველონ რამე და მიწები მოგვცენ და დაგვასახლონ საქართველოს სხვა ადგილებშიო. საქართველოს მართველობის ერთ უპირველეს საზრუნავ საგნად ეს უნდა იყვესო“.

გარდა მიწათ-მოქმედებისა ოსეთი მისდევს მესაქონლობასაც, მრავლადა ჰყავთ სხვილ-ფეხი საქონელი, ცხვარი და თხა კი უფრო ნაკლებ, თუმცა კი ტოტაოდენი ყველას მოეპოვება. აკეთებენ საუკეთესო ყველს, რომელიც თბილისის ბაზარში ცნობილია ოსურის ყველის სახელით და კარგის ღირსებისაც არის. გარდა ამისა აკეთებენ შალებსაც, რომელიც ღირსებით არ ჩამოუვარდებიან ხონურს შალებს. უმთავრესს დარგს კი გამორჩენისას ოსეთში ხე-ტყის მასალის დამზადება შეადგენს. მთელი ოსეთი როგორც ზევითაც მოვიხსენიეთ საუცხოვო ტყით არის დაფარული და აი ამ ტყეებიდან ოსები ამზადებენ ყოველგვარ ხეტყის მასალას, რომელთაც ზეშოქართლში დიდი გასავალი აქვს. ამზადებენ კარის, ფანჯრის, იატაკის ფიცრებს, აგრედვე ყავარს, მესერს, ხის ავეჯეულობას, ჭურჭლეულს და სხვადასხვა. გარდა ამისა მთელი ტივები ჩამოაქვს გორში და შემდეგ ბევრი თბილისშიც იგზავნება გასასყიდად. ეს არის ერთი უმთავრეს დარგთაგანი გამორჩენისა ოსეთში, მთელი შემოდგომა, ზამთარი ამზადებს ამ მასალას ოსი და შემდეგ გაზაფხულზედ ტივებთან ერთად ჩამოაქვს ყველა ეს ქართლში და ჰყიდის, სამაგიეროდ ყიდულობს პურსა და მოაქვს თავის სახლში. მაგრამ მას შემდეგ რაც ომი დაიწყო და საქართველოს ნათლად დააჩნდა ჭირნახულის ნაკლულევანება, ოსებმა პირი იბრუნეს ჩრდილოეთ კავკასიისაკენ და იქიდან ეზიდებიან ყოველივე სურსათს. უნდა გაჰხედოთ მთელს გზას, რომელიც ლიახვის ხეობიდან პირიქით ოსეთში გადის, ცხენი-ცხენს მისდევს სურსათით დატვირთული და ამ გადმოზიდვას დასასრული არა აქვს. გადმოაქვს უმთავრესად ფქვილი მშვენიერი, თეთრი ესრედ წოდებული „კრუპჩატკა“, რომელსაც ადგილობრივ (საზღვრის სიახლოვეს სოფელ ზაკში) ყიდულობენ 70—90 მანეთად, სიმინდსა და ქერსა. გარდა ამისა ამ ბოლო დროს გადმოდის დიდძალი ნავთი. რადგანაც ბაქოდგან სრულიად ნავთი აღარ შემოდის ამიტომ მთელს ქართლს აქედგან აწვდიან ნავთსა. ნავთი ცხინვალში ჩამოტანილი 400—500 მანეთად იყიდება ფუთი, სოფლად კი ქართლში ესევე ნავთი 13—15 მანეთად გირვანქა. ეს გზა ვიწრო, ცალფეხა მთაგორიანი, ეხლა დიდი სავაჭრო-საქარავანო გზათ ქცეულა, რომლის საშვალებითაც ყოველივე სურსათის შემოტანა შეიძლება ჩრდილო-კავკასიიდგან. ჩვენს მთავრობას დროზედ რომ ენერგია გამოეჩინა და აქ მოეწყო სურსათის გადმოტანის საქმე სიქართველოს სამხედრო გზის დაკეტვის შემდეგ ისე აღარ გაძვირდებოდა თბილისში სურსათის საქმე როგორც ახლაა. თუმცა ოსები ამბობენ, რომ ჩვენ მოპარებით მოგვაქვს სურსათი ყაზახების სტანიცებიდანაო, ვითომ ჩვენივე ოსებისთვისო, თორემ ქართველებისათვის ამიერ-კავკასიაში გადმოსატანად არაფერს არ გამოგვატანენო. ერთი ერთი გარემოება აღსანიშნავია ამ სურსათის საქმეში, ოსები არ იღებენ ჩვენებურს ფულს ღა დაკინებით თხოულობენ საქონელში რუსულის ფულით გასტუმრებას, ეს გარემოება მეტად აფერხებს ვაჭრობის საქმეს. ამ ნიადაგზედ არა ერთი და ორი უსიამოვნობა ხდება ხოლმე. ეუბნები, რა ნება გაქვთ რომ არ იღებთ ქართულს ბონებს, როდესაც საქართველოში სცხოვრობ და მის ქვეშევრდომთ ითვლებიო. მაგრამ თქვენის არგუმენტებით ვერაფერს გახდებით და ქართულის ბონებით ერთის კაპეიკისასაც ვერაფერს იყიდით. საჭიროა რომ ამ გარემოებას მიექცეს ყურადღება და რამენაირად მოწესრიგდეს ეს საქმე. ოსებს იმიტომ სჭირდებათ რუსული ფული, რომ ზედა-კავკასიაში იყიდონ რამე, სადაც ჩვენს ბონებს არ იღებენ, აი სწორედ ამიტომ არის საჭირო ეს საქმე რამენაირად მოწესრიგდეს.

ზ. ედილი

სრულიად დასცალონ, რაც ოსმალებს სისრულეში მოჰყავთ.

კოტრეჭტურული შეცდომების გასწორება

გერონტი ქიქოძის წერილში, რომელიც გუშინდელ ნომერში დაიბეჭდა, სხვათა შორის შემდეგი კორექტურული შეცდომებია. სწერია: ბონების ბეჭდვა, რასაკვირველია, შეიძლება ფინანსიურ პოლიტიკის წარმოებად ჩაითვალოს; უნდა იყოს **არ** შეიძლება ფინანსიური პოლიტიკის წარმოებად ჩაითვალოს. სწერია: პოლიტიკას ჰქმნიან **არა** მარტო იდეური, არამედ დიდი სოციალისტური ძალები; უნდა იყოს: **არა** მარტო **იდეები** არამედ დიდი **სოციალური** ძალები და სხ.

თათრეგის გადასახლება გაგგაკიდან

ბაშბაკიდან იტყობინებიან, რომ ოსმალები აიძულებენ ადგილობრივ თათრებს ერზერუმის ვილაეთში გადასახლდნენ. ვინც მათ განკარგულებას არ ემორჩილებიან იმათ ჯოხებით სცემენ.

სომხეთი და სოვნარკომი

სახალხო კომისართა საბჭომ 6.193.789 მან. გადასცა სომხების კომიტეტს სამხრეთ რუსეთის და ჩრდილოეთ კავკასიის სომეხ ლტოლვილთა საჭიროების დასაკმაყოფილებლად.

ლტოლვილთა დახმარების ორგანიზაციის მოსაწყობად სამხრეთისკენ გამოემართა განსაკუთრებული კომისია სომხურ საქმეების კომისარის ამხანაგის, ცნობილი მგოსანის ვაგან ტერიანის მეთაურობით. მოაწყვეს ავრეთვე მედიკურ-სანიტარული რაზმი, რომელიც შკვე გამოემგზავრა სამხრეთით.

ასტრახანის სოვდეპთან მოწყობილია ლტოლვილთა განყოფილება. მოსკოვიდან სომეხ ლტოლვილთათვის სამხრეთისკენ გამოგზავნეს ორი ვაგონი ტანსაცმელი და საჭირო ნივთები.

16 ივნისს სახალხო კომისართა საბჭომ განსაკუთრებული დეკრეტით დაჰხურა სამი კონტრ-რევოლიუციონური დაწესებულება: ნაციონალური ბიურო, ლტოლვილთა კომიტეტი და სომხეთის თავდაცვის კომიტეტი.

დეპეშები

(საქართველოს დეპეშათა სააგენტოს).

ევროპა

დასავლეთის ასპარეზი.

ბერლინი. 24 ივნ. სამხედრო ცნობა. დასავლეთის ფრონტი. ლისის დაბლობში ბრძოლა გრძელდება. დვინზის სამხრეთ-აღმოსავლეთით, დეინზე—ვარეშაის რკინის გზასთან, 52 დივიზიამ გენერალ ლეიტენანტ ვალდორფის ხელმძღვანელობით მოიგერია მტრის განახლებული იერიშები, ფიხტის ორივე მხარეზე ჩვენ დავიხიეთ და მოვიგერიეთ მტერი, რომელსაც კატესტროაატის ოლქში ჩვენზე იერიში მოჰქონდა. მტრის ჯარში მონაწილეობას იღებდენ ბელგიელნი. ტურნესა და ვალანსიენს ინგლისელები უშენენ. ტურნესა და შვლდის დაბლობებში ბრძოლა ჩვენს სასარგებლოთ სწარმოებს. სოლემსა და ლეკიტოს ორივე მხარეზე 30 კილომ. ფრონტზე ინგლიხელები ახალი ძალებით იერიშებს აწარმოებენ. ამით ინგლისელები ფიქრობენ დიდი მიზნების მიღწევას. პირველი იერიში, რომელიც დილით ადრე მოიტანეს ხარპთან უშედეგოდ ჩაიარა. მტერი შემოიჭრა რომერის ორივე მხარეში და სენ-მერტენის და ხალეშის ოლქებში და ბოტანიის ნაწილში. გრონრის შუაგულში შევაჩერეთ მტერი რომელიც რომერის ორივე მხარეზე ლე-კატო-ბავეს გზატკეცილზე და პუა-ბუზის ხაზზე იერიშით მოდიოდა. ბუზის სამხრეთით შევაჩერეთ მტრის წინსვლა. ლეკატოს სამხრეთ-აღმოსავლეთით მტრის იერიშები შევაჩერეთ. პომერეილის და კატიონის შუა შლეზვიგ - ჰოლშტინის, მეკლენბურგის და ვიურტემბურგის პოლკებმა, მიუხედავათ მტრის ძლიერი იერიშებისა, შეინარჩუნეს თავის პოზიციები. განსაკუთრებული სიმამაცე გამოიჩინა 122 ქვეითი პოლკმა, რომელსაც ხელმძღვანელობდა პოლკოვნიკი ალბერტი კოტილიონის სამხრეთით მტრის წინსვლა შევაჩერეთ. უაზასა და სერს შუა დროგამოშვებით არტილერია მოქმედებდა, რომლის შემდეგ მტერმა სერის ჩრდილოეთით შემოტევა დაიწყო. კონტრ-იერიშით მტერი მოვიგერიეთ. მჭიდროთ დასახლებულ მონტორნეს ფრანგები არტილერიას უშენენ. მდ. ენის აღმოსავლეთით არტილერიის დახმარებით მტერს იერიშები მოქონდა. ბავარელმა და ვიუტენბურგელებმა ეუზიერის ჩრდილოეთ-აღმოსავლეთით მაღლობები შეინარჩუნეს. ეუზიერის აღმოსავლეთით განსაკუთრებული სიმამაცე გამოიჩინა პირველმა ქვეითი დივიზიამ გრაფ ეულენ ბერგის წინამძღოლობით. ოლიზისა და ვანპრეს შუა მტრის იერიშები მოიგერიეს ელზას-ლოტარინგიის, ტიურინგის და გესენის პოლკებმა. ბრძოლაში ისევ გამოიჩინა თავი მე-17 პოლკმა, რომელსაც წინამძღოლობს მაიორ შტობი. ამერიკელებმა მდ. მაასის ორივე მხარეზე შემოტევა გააფართოვეს. ბანტოვილის ტყიდან ჯავშნიანი ავტომობილების დახმარებით ამერიკელები შემოიჭრენ კიუნელის ჩრდილოეთით. მტერი დიდი ზარალით უკუ ვაქციეთ. მაასის აღმოსავლეთით, ქონსენვუა-დამვილერის ორივე მხარეზე ძლიერი ბრძოლა საღამომდის გაგრძელდა. ბრანდენბურგისა და სოკსონიის ბატალიონებმა რამოდენიმეჯერ მოიგერიეს ამერიკელების იერიშები.

სამხრეთ-აღმოსავლეთის ასპარეზი

ბრძოლის შემდეგ ჩვენმა ჯარმა უზრუნველჰყო პარნასის ორივე ძხარე მტრის დაჭერისაგან.

საფრანგეთის სოციალისტები.

ჟენევა, 21 ოქტ. საფრანგეთის სოციალისტებმა მოსთხოვეს კლემანსოს ზავის პირობების განმარტება. ამზადებენ მოწოდებას საზავო მოლაპარაკების დაუყოვნებლივ დაწყებაზე. საფრანგეთის ბურჟუაზია მოითხოვს, გერმანიის სრულ განადგურებას, ინგლისის შეთანხმების სოციალისტები მოითხოვენ იმ პროფესიონალურ კავშირების დახურვას, რომელნიც ბალშევიზმს იზიარებენ. ც. აღ. კომ. პრეზიდიუმმა 20 ოქტ. ციხიდან განთავისუფლებულ კარლ ლობკნეხტს გაუგზავნა სალამის დეპეშა: პროლეტარიატის ბრძოლის მძიმე დროში, როცა იმპერიალიზმი ცდილობს ჩააქროს საქვეყნო რევოლიუციის კერა, საბჭოთა რუსეთი და რუსეთის პროლეტარიატი დარწმუნებულია, რომ მას მხარს დაუჭერს გერმანიისა და ავსტრიის პროლეტარიატი, და შეერთებული ძალით შესძლებენ ბურჟუაზიის დიქტატურის დამხობას და განამტკიცებენ საქვეყნო პროლეტარიატის მიერ დაწყებულ საქვეყნო რევოლიუციის. გზირი მებრძოლნი, რომელნიც წინამძღოლობენ იმპერიალისტურ ბურჟუაზიის წინააღმდეგ ამხედრებულ პროლეტარიატს, მილიონთა დახმარებას მიიღებს. ისინი უზრუნველყოფილი არიან რუსეთის პროლეტარიატის დახმარებაში, იმ პროლეტარიატის, რომელმაც გაიმარჯვა თავის ქვეყანაში და რომელსაც სწყურია პროლეტარიატის დიქტატურა მთელ ქვეყანაზე.

პეტროგრადი. 23 ივნ. ბულგარეთის კომუნისტური ორგანიზაციამ პეტროგრადიდან შემდეგი მოწოდებით მიმართა ბულგარეთის პროლეტარიატს: თქვენ დაიწყეთ ბრძოლა იმიტომ კი არა, რომ ფერდინანდის მაგიერ ტახტზე ბორისი აგეყვანათ. ტყუილია ის იმედი, ვითომ ახალი მეფე მოგცემთ ზავს და თავისუფლებას. ნუ დაუჯერებთ მალინოვს, რომელსაც ინგლისის და საფრანგეთის ხიშტების საშვალებით თქვენი სიკვდილი უნდა, ნუ დაუჯერებთ ცრუ სოციალისტ საკიზოვს, რომელიც მინისტ. პორტფელისათვის ჰყიდის ბულგარეთის პროლეტარიატს. ისინი შეერთდენ ბულგარეთის ბურჟაზიის შერყეულ ხელმწიფობის აღსადგენათ. დადგა დრო, როცა კაპიტალისტებს უნდა გამოსტაცოთ ხელიდან ხელმწიფობა და მშრომელ ხალხს გადასცეთ. ნუ შეაჩერებთ ბრძოლას. განდევნეთ მეფის მსახურნი. ჩამოაგდეთ ცრუ დემოკრატები მოღალატე სოციალისტები მთელი ძალაუფლება მშრომელ ხალხს და მის საბჭოებს. დაე თქვენთვის მაგალითი იყოს რუსეთის პროლეტარიატის ბრძოლა ბურჟუაზიის წინააღმდეგ.

რუმინიის ნავთსადგურები

ბერლინი. 22 ივ. ადესიდან იუწყებიან, რომ რუმინიის მთავრობამ რუმინიის ყველა ნავთსადგურები შავ ზღვაზე და მდ. დუნაიზე დახურეს.

ირლანდიის გემის დაღუპვა

ლონდონი, 22 ივ. ირლანდიის გემი „დუნდალპ“ ორშაბათს ღამეს ირლანდიის ზღვაში ნაღმისაგან დაიღუპა. 30 კაცში 13 გადაარჩინეს.

ნიკოლოზ ნიკოლოზის ძე

მოსკოვი, 22 ივ. ხმები, თითქოს ყოფილი მთავარსარდალი ნიკოლოზ ნიკოლოზის ძე დაეხვრიტათ ტყუილია. კარგათ არის და კიევში იმყოფება.

კორნოვინი, 22 ივ. ინგლისის რადიო. ინგლისის ოფიციალურ წრვებში შემდეგი აზრი გამოითქვა: ის ექსპერიმენტები, რომელსაც ახდენენ გერმანიის სამშვიდობო წინადადების შესახებ გამოააშკარავებს მათ ნამდვილ სახეს. უკვე ყველასათვის ცხადია, რომ გერმანიის წინადადება მხოლოთ ერთგვარი სამხედრო ხერხია, რომელიც გამოიწვია გერმანიის ჯარის კრიტიკულმა მდგომარეობამ და მოკავშირეთა მოსალოდნელმა ჩამოშორებამ. როგორც საზავო ისე სამხედრო საქმეს აწარმოებენ ერთი და იგივე ავტორიტეტები და ამიტომაც ერთგვარი აზრი და მიზანი აქვს. თუ დამარცხება ბრძოლით ვერ აიცილეს ის უნდათ აიცილონ კონფერენციითა და კომპრომისების საშუალებით. გადადგეს თუ არა ასეთი ნაბიჯი მათი პოზიცია ყველასთვის ნათელი შეიქმნა. თუ გერმანიის სამხედრო ძალა იძულებულია ბრძოლის ახალ საშუალებას მიმართოს, ამ შემთხვევაში მას უნდა გაეცეს სამხედრო და არა პოლიტიკური პასუხი. ჩვენდა საბედნიეროთ მოკავშირეთ გვაქვს ახლა საშუალება გავსცეთ ასეთი სამხედრო პასუხი. გერმანიის სამხედრო ხელმძღვანელთ (რა სამოსელშიაც არ უნდა გვეჩვენოს ისინი) თავისი გველენა მაინც რჩება. ვილსონმა უკვე გადაჭრით უარყო მათთან მოლაპარაკება და შეთანხმება. გერმანიის და შეერთებულ შტატების ნოტის გაცვლა გამოცვლამ თუ სასურველი შედეგი არა დიდი სარგებლობა მაინც მოიტანა. მან გამოაშკარავა ამ პარტიის ნამდვილი სახე და ცხადჰყო რომ ზავის გულწრფელ წინადადებისათვის აუცილებელია ამ პარტიის დამხობა, რაიცა შესაძლებელი იქნება მხოლოდ გერმანიის სამხედრო ძალიერების დამარცხების შემდეგ.

უცხოეთის ამბები

საფრანგეთი

საზავო წინადადების შემდეგ დეპუტატთა პალატის პირველი სხდომა 8 ოქტომბერს მოხდა. სადილის შემდეგ კულუარებში გამოჩნდა კლემანსო. საერთო მდგომარეობის შესახებ შეკითხვებზე მან უპასუხა, რომ ყველაფერი კარგად მიდის. ამერიკელები ძალიან გაბედულად მოქმედებენ და სულყოველთვის ბრწყინვალეთ იმარჯვებენ. სამხედრო მოქმედება ძალიან კარგად მიდის. ეს ერთად-ერთი პასუხია, რომელიც უნდა მიიღონ გერმანელებმა. როგორც ჰავასის სააგენტო იუწყება ვილსონის პასუხს პალატა კმაყოფილებით შეხვდა. ყველა დეპუტატები ერთდებიან იმ აზრში, რომ ვილსონის პასუხი საუცხოვოდ გამოხატავს საფრანგეთის ერის გრძნობებს, რომელსაც როგორც ვილსონს ომის გაგრძელება კი არა სურს, არამედ სურს გარანტიები დღეგანდელი მომენტისათვის და თავმდებობა მომავლისათვის. თუ გერმანელების ხელმძღვანელნი არ მიიღებენ ამას მხედველობაში, მაშინ ომის გაგრძელების და მისი ყოველნაირი შედეგების პასუხისმგებლობა მხოლოდ მათვე ეკისრება.

პოლონეთი.

ვარშავაში ახალი კაბინეტის შედგენა და პრემიერობა ბრანევსკის მიენდო. პოლონეთის პოლიტიკური წრეები კმაყოფილნი არიან კუხარჟევსკის წასვლით და აღნიშნავენ, რომ ახალი პირობებისა და მდგომარეობისათვის საჭიროა ახალი კაცები. ახალი მთავრობა პოლიტიკურ პარტიებთან შეთანხმებით შესდგება. გერმანიამ განაცხადა, რომ აგი ამ მხარის მთელს ადმინისტრაციას ახალ მთავრობას გადასცემს.

ნიუ-იორკის ბირჟაზე

„Dally tel“ იტყობინება, რომ ზავის ჩქარა ჩამოგდების იმედებმა ძალიან ასწიეს მშვიდობიანობის დროის ქაღალდების ფასი, სამაგიეროდ დასცეს იმ ქარხნების აქციები, რომლებშიაც მუშაობდნეს სახელმწიფოს დაცვისათვის.

ბირჟაზე გახშირებულია ნიძლავი, რომ ომი შობამდის დამთავრდება.

ვაშინგტონელი კორესპონდენტი საჭიროდ სთვლის მოწოდება გამოუშვას ხალხში, რომ ომის მალე გათავების იმედი არა ჰქონდეთ.

ეროვნული კონგრესი ვენაში.

„Berl. Tageblat“ ი იუწყება: ჩეხთა რაიხსტრატის, ლანდტაგის. და პოლონელ-სლოვაკების სხვა ორგანიზაციათა წარმომადგენლები შეიკრიბნენ პრაგის ეროვნულ კონგრესზე, რომელმაც დამფუძნებელ ყრილობის როლი უნდა ითამაშოს. მონაწილენი ავსტრიის რაიხსტრატში აღარ დაბრუნდებიან სამხრეთ-სლავიანთა წარმომადგენელი კოროსეცი, აგრამში ეროვნულ კონვენტის მოწვევას აპირობს. აქ გაინიხილავენ სამხრეთ-სლავიანთა დამოუკიდებელ, მთლიან სახელმწიფოს დაფუძნების საკითხს.

ჰაგის კონფერენცია.

დიპლომატიურ წრეებში საზავო მოლაპარაკების ადგილად ჰაგას ასახელებენ. ამისთვის ჰწარმოებს მოლაპარაკება ლიდერლანდის მთავრობასთან, რომლისაგანაც მიღებულია პრინციპიალური თანხმობა. ჰაგაში წესრიგში მოჰყავთ „ზავის სასახლე“, სადაც პლენარი სხდომები მოჰხდება საზავო კონფერენციისთვის. აქვე კვდება საერთაშორისო ტრიბუნალის სადგომი.

არაბეთი — მებრძოლ სახელმწიფოდ.

„რეიტერი“ იტყობინება, რომ მოკავშირეებმა ფორმალურად დაადგინეს, იცნონ არაბეთი მებრძოლ სახელმწიფოდ პალესტინის და სირიის ასპარეზზე.

საბჭოს ინტრიგები.

როგორც „იუენი კრაი“ იტყობინება, კრემლში მომხდარი ინტრიგები საშიშ ხასიათს იღებს. იმის შემდეგ, რაც ხმა გაავრძელეს, რომ ტროცკის შეთქმულებაში ბრალს დადებენო და პეტერსი დამცველ განყოფილებას ეკუთვნის, მოსკოვშიც გამოუშვეს მგრავალი ფურცლები, რომელშიაც ლენინს იმპერატორიცა მარია ფეოდორის ასულთან დამოკიდებულებაში ცილს სწამებენ.

აჯანყება სოვდეპის წინააღმდეგ.

ტვერიდან იტყობინებიან, რომ იქ სოვდეპის წინააღმდეგ აჯანყება მოხდა. ეკლესიის ზარის რეკის დროს მოედანზე შეიკრიბა ბრბო. ორატორებმა დაიწყეს აგიტაცია, რომლითაც იწვევდენ ბრბოს საბჭოს დასამხობად. ამის შემდეგ ბრბოს ჯგუფები მოჭაიკის ქუჩით საბჭოს შენობისაკენ გაემართენ, მაგრამ მათ იქ დახვდათ ჩინელები და ლატიშები, რომელთაც მაშინვე სროლა დაუწყეს ბრბოს. მიუხედავად იმისა, რომ პირველადვე მრავალი დაიჭრა, ბრბო მაინც განაგრძობდა წინსვლას და ჩინელები და ლატიშები იძულებულნი იყვნენ უკან დაეხიათ, მაგრამ მალე მოვიდა საშველად წითელ-ლაშქრელები და ტყვიის მფრქველებით გაფანტეს ბრბო. დახოცილ-დაჭრილი 150 კაცს აღემატება.

ფედერალისტები ვილსონის პროგრამის მე-6 მუხლის შესახებ.

უკრაინის პოლიტიკურ წრეებში ვილსონის პროგრამის მე-6 მუხლის, რომელიც რუსეთს ეხება, ეჭვით უცქერიან და სხვა და სხვა აზრები ებადებათ. უკრაინის ფედერალისტთა ჯგუფმა წამოაყენა საკითხი, რომ პრეზიდენტ ვილსონს გაეგზავნოს დეპეშა და ეთხოვოს ამ მუხლის რედაქციის შეცვლა. უკრაინელთა შორის არის ისეთი იმამართულებაც, რომელიც საჭიროდ სთვლის შეიმუშავოს განსაკუთრებულ დეკლარაცია და გაუგზავნონ შეერთებული შტატების პრეზიდენტს.

სომხების წარმომადგენელი ბაქოში.

ადერბეიჯანის რესპუბლიკის მთავრობამ შეატყობინა სომხეთის რესპუბლიკის მთავრობას, რომ იგი მიუღებლად სთვლის ბაქოში სომხეთის წარმომადგენელად ინჟ. ბეკზადიანის დანიშვნას.

ბალკანეთის კონფერენცია

ამ ჟამად სოფიაში მუშაობს ბალკანეთის კონფერენცია! კონფერენციაზე წარმომადგენლები არიან საბერძნეთის, ბულგარეთის და რუმინიისა. კონფერენციის თავმჯდომარედ არჩეულია ვენიზელოზი, კონფერენციის მიზანია დაიმუშავონ ყველა საკითხები, რომლებიც ეხება ბალკანეთის ერებს და რომლებიც გამომდინარეობენ ამ ომიდან, რათა ეს გადაეცეს მოშავალ საერთაშორისო სამშვიდობო კონფერენციას.

კლემანსოს პასუხი

„Nomme libre“ ში მოთავსებულ სტატიაში კლემანსო ომის გაგრძელების სასარგებლოდ სწერს, „ბერლ. ტაგებლ.“ 7 ოქტომბრის №-ს ჟენევიდან დეპეშით ატყობინებენ. კლემანსომ საჩქაროდ უპასუხა გერმანიისა და ავსტრო-უნგრეთის ნოტას. ეს სიჩქარე აიხსნება იმით, რომ კლემანსოს სურდა დაესწრო ამერიკის ნიტიისათვის და თუ შეიძლებოდა ხელი შეეშალა. საფრანგეთის ნოტა შედგენილია სპეციფიური ტონით და სრული უარყოფაა წინადადებისა.

სომხეთის დელეგაციის ცნობა.

ივნობისთვის 23-ს სტამბოლიდან დაბრუნდენ გ. ხატისოვი და დოქტ. ბაბალიანი. სტამბოლიდან გამოსულან 16 ივნობისთვეს. მათი სიტყვით შეთანხმების სახელმწიფოთ უკვე დაუკვეთიათ დედეაღაჯი, ბურგასი, აარნა. ბულგარეთში მშვიდობიანობაა. დობრუჯა კონსტანცამდის მიუციათ ბულგარეთისთვის, რასაც რუმინიაში უკმაყოფილება გამოუწვევია.

ოსმალეთის მიმართვა ამერიკისადმი ზავის ჩამოსაგდებად, ამერიკას გადაუცია ინგლისისთვის. უკანასკნელს ოსმალეთიდან მოუთხოვნია დაუყონლივ კაპიტულაცია, სრუტეების გახსნა, ლაშქრის დათხოვნა და სამხედრო მასალის დათმობა მოკავშირეებისთვის.

ოსმალეთის ახალი სამინისტრო მოქმედების სულთანთან შეთანხმებით, სამინისტრო ლიბერალების ხელშია, რომლებიც იტტიჰატიდან (პარტია) შორს სდგანან. მინისტრების კაბინეტის სათავეში სდგას შინაგან საქმეთა მინისტრი ფეთჰი ბეი.

სტამბოლის ჯარში დიდი განხეთქილებაა. ლაშქრის უმრავლესობა ახალ მინისტრებისა და სულთანის მხარეზეა რუსეთს ოსმალეთისთვის შეუტყობინებია, რომ ბრესტ-ლიტოვსკის ხელშეკრულებას არა სცნობს. მოუთხოვნია ჯარები გაიყვანოს კავკასიიდან. ოსმალეთის ჯარები უნდა წასულიყვენ ბათუმზე ზღვით, მაგრამ უკანასკნელ ამბების გამო გაგზავნეს ხმელეთით.

ოსმალეთის მთავრობას გადაუწყვეტია უეჭველად ზავი ჩამოაგდოს რაგზითაც არ იყოს.

სომეხთა დელეგაციას პროტესტი გამოუცხადებია ოსმალეთის მთავრობისთვის იმაზე, რომ ოსმალოს ჯარები შესულან შუშაში.

თალაათ ფაშას უპასუხნია, რომ ეგ საქმე ენვერ-ფაშის პირადი საქმეაო. ივნობისთვის 15 იზეთ-ფაშას გამოუცხადებია სომეხთა დელეგაციისათვის, რომ დაუყონებლივ დეპეშას გაუგზავნის, ოსმალეთის ჯარები გამოიყვანონ შუშიდან.

გერმანიის ჯარები ფინეთიდან, უკრაინიდან და რუსეთიდან სწრაფად ბრუნდებიან გერმანიაში.

ადერბეიჯანი

დანიშვნანი

მინისტრთა საბჭოს 20 ივნობისთვის დადგენილებით საგარეო საქმეთა მინისტრის ამხანაგად დაინიშნა ნაფიც. ვექ. ადილ-ხან-ზიაბეხანოვი, ხოლო ვაჭრობა-მრეწველობის მინისტრის ამხანაგად ფარუნ-ბეგ-სავარალიევი.

ყარაბახის სომხები

ყარაბახიდან იუწყებიან, რომ დაშნაკცაკანების ჯგუფები სულ მოსპობილია. საბოლოოდ გამოირკვა, რომ სომხის ხალხი ყარაბახის ამბებში მონაწილეობას არ იღებდა. ქალაქსა და სოფლებში სომხის მოსახლეობა ადერბეიჯანის ჯარებს პურ-მარილით ეგებება, იღებს ადერბეიჯანის ქვეშევრდომობას, მთავრობის ყველა განკარგულებებს ემორჩილება და იარაღსაც თავის ნებით აბარებს. ერთი სიტყვით ცხოვრება ნორმალურ კალაპოტში დგება და მშრომელი გლეხობა თავის ჩვეულებრივ მუშაობას უბრუნდება.

დამფუძნებელი კრების არჩევნები

21 ივნობისთვეს საღამოს 6 საათზე მინისტრთა საბჭოს თავმჯდომარის ფ. ხ. ხოისკის თევმჯდომარეობით გაიმართა კომისიის პირველი სხდომა, რომელმაც უნდა დაიმუშაოს დამფუძნებელი კრების მოწვევის საფუძვლები.

ფინანსთა მინისტრის განკარგულება

ფინანსთა მინისტრის განკარგულების თანახმად შინაური ნივთების გატანის შესახებ ადერბეიჯანის საზღვრებიდან მოწმობას აძლევს ბაქოს საბაჟო. ამ განკარგულების სისრულეში მოსაყვანად ბაქოს საბაჟომ შემდეგი წესები შეიმუშავა. თხოვნას უნდა დაეკრას 2 მ. 60 კ. ღერბის მარკა, საკანცელარიო ხარჯები მთხოვნელმა უნდა გადაიხადოს საბაჟო მმართველობაში, სადაც წარდგენილი იქნება გასატან ნივთების სიის ორი პირი, თხოვნაში აღნიშნული უნდა იყოს წასვლის დღეც. მატარებლის წასვლის დროს მმართველობა ჰგზავნის თავის მოხელეებს, რომელნიც ადგილობრივ ამოწმებენ გასატანი ნივთების რაოდენობას წარდგენილი სიის თანახმად და იქვე, მატარებლის წასვლის დროს, აძლევენ ნებართვის მოწმობას.

პროფ. ცუგმაიერთან

გუშინ ჩვენს თანამშრომელს საუბარი ჰქონდა პროფ. ცუგმაიერთან, რომელმაც შემდეგი ფრიად საყურადღებო ცნობები გადასცა,

გერმანელ ჯარების გაწვევა საქართველოდან

გერმანელ დელეგაციამ საქართველოში ბრძანება მიიღო ბერლინიდან საგარეო საქმეთა სამინისტროდან და ლუდენდორფიდან, რომ საქართველოში მყოფი გერმანული ჯარების ნაწილი დაუყონებლივ დაბრუნებულ იქმნას გერმანიაში. რაც შეეხება მეორე ნაწილს ამის შესახებ განკარგულება ცალკე იქნება.

ჩვენს შეკითხვაზედ, თუ რითია გამოწვეული ჯარების ასეთი მოულოდნელი გაწვევა, ბ-ნმა ცუგმაიერმა ბრძანა, რომ დელეგაციას ოფიციალურად არავითარი განმარტება ამ მოკლე ბრძანებისა არ მიუღია, მაგრამ კერძოდ იგი ჰფიქრობს რომ უნდა იყოს ორი მიზეზი: ერთი—შესაძლებლობა ამ ჯარების გერმანიისაგან მოწყვეტისა და მეორე—პოლიტიკური მოსაზრება, დამყარებული იმ საზავო მოლაპარაკებასთან, რომელსაც გერმანია აწარმოებს შეთანხმების სახელმწიფოებთან.

საქართველოს მთავრობის თხოვნით ენერალ ფონ კრესსმა დეპეშით, შუამდგომლობით მიმართა გერმანიის მთავრობას, რომ ჯარები აქედან გაწვეულნი არ იქმნენ და ამ შუამდგომლობის პასუხი ამ 2-3 დღეში მოვა. ამ დრომდე მაინც ჯარების გაგზავნა ვერ მოხერხდება, რადგან დიდი წინაწასარი მზადებაა საჭირო, რომელიც 4 დღეს აუცილებლად გასტანს. შესაძლებელია, ჩვენი მთავრობა დასთანხმდეს—დასტოვოს აქ მეორე ნახევარი მაინც, ყოველ შემთხვევაში დიპლომატიური წარმომადგენლობა აუცილებლად დარჩება.

ოსმალეთი

ოსმალეთმა სეპერატიული საზავო მოლაპარაკება დაიწყო შეთანხმების სახელმწიფოებთან. მიუხედავად ამისა საომო მოქმედებანი მას მაინც არ შეუწყვეტია, ჯერ კიდევ გუშინ ღამით ობილისის რადიო სადგურმა მიიღო კონსტანტინეპოლიდან სამხედრო მოქმედებათა აღწერანი.

მიმოსვლის საშუალებანი გერმანიასა და ოსმალეთს-შორის

უკვე ოფიციალურად ვიცით, რომ ვარნა, ბურგასი და ფილიპოპოლი დაცლილია გერმანელების მიერ, ასე რომ ურთიერთობა ხმელეთზედ გერმანიასა და ოსმალეთს შორის შეწყვეტილია; კავშირის დაჭერა შესაძლებელია ხოლოდ ზღვით.

რაც შეეხება კავშირს თბილის გერმანულ დელეგაციისა, კონსტანტინეპოლის საელჩოსთან, ჯერ შეწყვეტილი არ არის და გუშინ ღამით მიღებულია იქიდან რადიო-ცნობები.

სომხეთ-საქართველოს უთანხმოება

იმ ცნობებით, რომელ ჩვენ მოგვეპოვება, სრული იმედი აქვს, რომ სომხეთ-საქართველოს უთანხმოება მშვიდობიანის გზით დამთავრდება.

სხვათაშორის „ზნამია ნაროდა“-ში დღეს დაბეჭდილია ცნობა, თითქოს მგ მეთქვას, რომ გერმანელები ჩაერევიან ამ საქმეში და სომხების წინააღმდეგ გაილაშქრებენ.

„ზნამია ნაროდა“-ს თანამშრომელი მე თვალითაც არ მინახავს, მხოლოდ თქვენ და რამოდენიმე სხვა პირს განუცხადე, რომ იმ შემთხვევაში თუ სომხები შეტევას დაიწყებენ საქართველოზედ, ჩვენ დავიცავთ საქართველოს საზღვრებს და ისიც იმ შემთხვევაში, თუ საქართველოს მთავრობა მოგვმართავს. ჯერჯერობით კი მას არ მოუმართავს და ჩვენც არავითარი ზომები არ მიგვიღია.

დასავლეთის ფრონტზედ

დასავლეთის ფრონტის შემცირების გამო, გერმანელებს საშვალება აქვთ უფრო მიზანშეწონილად მოიხმაროონ თავის ძალები და მდგომარეობა უკვე უმჯობესდება.

ინგლისის რადიო-ცნობა, რომელიც გუშინ ღამით მიიღო თბილისის სადგურმა, სიტყვა სიტყვით შემდეგს გვამცნობს: (მოწინააღმდეგეს (ე. ი. გერმანეთი) უკან დახევა შესწყდა. მაგრამ უთუოდ დროებითო“.

გერმანელები უკრაინაში

გერმანელი ჯარები უკრაინიდან, როგორც გაზეთებში იყო ცნობა, არ წასულან და ჩვენის ფიქრით უახლოეს დროში არც წავლენ.

შორაპნის სამაზრო ეროვა

ივნობისთვის 13, ზესტაფონის საკრებულო დარბაზში მოხდა დამფუძნებელი კრება შორაპნის სამაზრო ეროვისა დიდძალი საზოგადოების თანადასწრებით. კრება გახსნა გრ. საყვარელიძემ, იგი მიესალმა რა ხმოსნებს, ეროვის დებულების ძალით, მოუწოდა ქალაქ ზესტაფონის მოურავს კ. ბუაჩიძეს თავმჯდომარის ადგილზე. ბუაჩიძემ სიტყვით მიჰმართა ხმოსნებს.

შემდეგ დროებით აირჩიეს მდივნებად მ. კუპატაძე და კ. მოდებაძე. წაკითხულ იქმნა აღთქმის ფურცელი, რომელზედაც ხელი მოაწერეს ყველა ხმოსნებმა.

ხმოსანია კრებას მიესალმა გუბერნიის კომისარი ბ. ჩხეიძეშვილი შინაგან საქმეთა მინისტრის სახელით. შემდეგ საგუბერნიო კომიტეტის სახელით გ. ურუტაძე. გოგიშვილი ამბობს მოკლე სიტყვას მუშათა საბჭოს სახელით. წაიკითხეს მილოცვის დეპეშები საქართველოს პარლამენტის და ერობის ხმოსნის გრ. ვეშაპველის და ჭიათურის ორგანიზაციების წარმომადგენელის ფარცვანიასი.

შემდეგ კომისიის მდივანი კითხულობს ერობის არჩევნების საქმეს. შორაპნის მაზრაში აურჩევიათ 44 ხმოსანი, ამათგან სოციალისტებს № 1 აურჩევიათ 34 და № 2, ეროვნულდემოკრატებს კი 10. წაიკითხეს დეკლარაციები: ს. დ. პარტიის მხრით ბ. ტაბატაძემ, ფედერალისტებისაგან ტაბუკაშვილმა, რომელიც დიხანს კითხულობდა და დაწვრილებით პროგრამას ეკვეთდა ერობისას. ეს პარტია ყოველთვის ჰპირდება საზოგადოებას, რასაც მის კეთილდღეობას შეადგენს. ს.-რევოლიუციონური პარტიის წარმომადგენელი ბასალია რამდენიმე სიტყვით ამბობს, რომ ჩვენ არ გამოვდავართ დეკლარაციითო. ცალკე ვეზი ჩვენი მოქმედებისა, რადგან მარტო 5 წევრნი ვართო, არ გვექნებაო, თუმცა ვიმუშავებთო. ნაციონალ-დემოკრატების სახელით ლაპარაკობს გ. აბაშიძე, რომელმაც მოკლეთ და სხარტულად დაასურათა ჩვენი პოლიტიკური მდგომარეობა დღიდან რევოლიუციისა „არჩევნების კანონიერებაზე“,—სთქვა მან—„მე აქ არაფერს ვიტყვიო“. უსურვა ერობას პარტიულ კინკლაობისთვის თავი დაენებებია და საქმიანობისათვის მიეყო ხელი. წესრიგისათვის შემოვიდა წინადადება ერობას მიელოცა საქართველოს პარლამენტისა და მთავრობისათვის.

შეუდგენ მსჯელობას გამგეობის წევრთა რიცხვის შესახებ. ყველა ფრაქციები თანახმაა გამგეობაში იყოს ხუთი წევრი. ჯამაგირის შესახებაც ერთხმად დაადგინეს: თავმჯდომარეს მიეცეს 1200 მ., ხოლო წევრებს 1000 მ. თვიურად.

კრება გადაიდო მეორე დღისათვის. ამ დღეს უნდა აირჩეს გამგეობა, თავმჯდომარე და ორი წევრი. ეს-დეკებმა კანდიდატად თავმჯდომარის ადგილზე წამოაყენეს გოგიაშვილი, რომელმაც მიიღო 29 თეთრი და 2 შავი. დაუდგეს კენჭი ოთხ გამგეობის წევრთ. კენჭის ყრამდე ბ. გურულმა განაცხადა, რადგანაც ფედერალისტების პარტიებმა თავი შეიკავეს, სოლიდარობა არ გასწიეს თავმჯდომარის არჩევის დროს, ამისათვის ჩვენც ე. ი. ეს-დეკები მათ წამოყენებულ კანდიდატებს არჩევნებში თავს ვიკავებთო, თუმცა ეს ასე არ უნდა ყოფილიყო, რადგან ერთსულოვნობით გვინდოდა გვემოქმედა ამ შემთხვევაშიო. არჩეული აღმოჩნდა ეს-დეკების მხრით კ. საყვარელიძე, ფედერალისტებიდან ივ. დეკანოსიძე და პარმენ ჭანიშვილი, ნარ-დონებიდან. კალენიკე საყვარელიძე.

კ. გრძელი.

კორესპონდენცია.

ზიო. მღვიმის უდაბნო

ღირსი მამა შიოს უდაბნო ერთ უძველეს უდაბნოთაგანია. იგი მცხეთიდამ 6 ვერსზე მდებარეობს. (ს. ძეგვთან საკუთარი ბაქანი აქვს). ძველად განადგურებული იგი აღდგა განსვენებულ ეპისკ. ალექსანდრის და ან თბილელ მიტროპოლიტ ლეონიდის მზრუნველობით. უდაბნო შიოს მარანი შეიქნა. ბერებმა შეიძინეს საკუთარი სახ. გუთანი, საქონელი, ვენახები, ფუტკარი და სხ. 1916 წლამდისინ ბერებს მლოცავთათვის საკუთარი სანოვაგე ეშოვებოდათ. რევოლიუციის შემდეგ უდაბნოს მოულოდნელად დაეპატრონენ ძეგველები და ნამდვილ პატრონის უფლების ძალითვე წაიღეს უდაბნოდამ თაფლი, პური, საქონელი გარეკეს და ბერების დამუშავებული ვენახები თვითონ დაკრიფეს. შემდეგ ძეგველებმა ნაწილი წაღებულებისა ისევ დააბრუნეს და აღუთქვეს მონასტერს, რომ ბერებს საზღოსაც მისცემენ და ორ მცველსაც დაუყენებენ. ეს პირობა შეასრულეს. ორი შეიარაღებული მცველი დღესაც ჰყავს უდაბნოს, მაგრამ... 2 ღვინობისთვეს (ძვ. სტ.) მონასტერი კვლავ გაძარცვეს ხალიჩები, ყოველივე ვერცხლეულობა და ფასიანი წაიღეს და ბარძიმ ფეშხუმიც მიელეწ მოელეწათ. ს. გორაკანში კვალს ეძებდნენ, მაგრამ, ამაოდ; საჭიროა აილაგმოს ასეთი ავაზაკობა და კადნიერი ხელის თარეში!..

გოროვნელი.

ს. ურბნისი

ურბნისი ერთი მცირე სოფელთაგანია შიდა ქართლში; ძევს მდ. მტკვრის ნაპირას და რკინის გზას გადმოჰყურებს. დღეს იქ შესანიშნავი აღარაფერია, გარდა ძველი ტაძრისა. იგი აშენებულია მე-4 საუკუნეში მეფე ბაქარის მიერ. პირველ მოწამე სტეფანეს სახელზე. ვახტანგ გორგასლანმა კი იგი საკათედროდ გახდა და საეპისკოპოსო განაწესა. ურბნელის იერარქია ღვთით დღესაც არსებობს. და ოდითვე ლიახვის ორთავ ნაპირებს განაგებს. მისი სასწაულთმომქმედი ღვთისმშობლის წმ. ხატი ეგრედ წოდებული ულუმბოელი დღემდე დიდად პატივ-იცემების ოსეთში. ურბნისი იყო წარმართული ქალაქი. ზოგიერთ მეისტორიეს ცნობით, აქ კერპებიც მდგარა წმიდა ნინოს დროს აქ ითვლებოდა 50.000 მცხოვრებელი. მოსახლეობას სჭარბობდა ებრაელობა, რომელმაც ადიდებულ ახალშენად გადააქცია იგი. ურბნისი სავაჭრო ქალაქი იყო და იგი ხშირად უნახიათ სკვითებს და ყიფჩაღებს.

ვაჭრობას დიდათ უწყობდა ხელს ადგილ-მდებარეობა ლა მტკვრის სიახლოვე. მე 7-ე ხაუკუნეში საფუძვლიანურთ მოარღვია იგი მურვან ყრუმ (აბდულ ყაზიმი) და მასთან მიწასთან გაასწორა ისეთი ქალაქები, როგორიც იყვნენ: უჯარმა, უფლისციხე, არმაზი, მცხეთა, გარდა ბონი, ჟინვანი, არტანუჯი, ალი, ცხრომისი, ციხე-გოჩი და სხ. არც ერთი მათგანი, როგორც წარმართობის ცეცხლით მხრჩოლავი, აღარ აჩაღებულა და ისტორიამ დაივიწყა ეს მფეთქავი სახელები. ურბნისის განახლება მოიწადინა ვახტანგ მე 7-ე სჯულმდებელმა, მაგრამ სამეფოს აწეწ-დაწეწისა და აურზაურობის გამო მხოლოდ მისი შემოზღუდვა მოასწრო მტკიცე გალავნით.

შარდენის მოგზაურობის დროს აქ კიდევ ითვლებოდა 500 კომლი, რაც შემდეგ შემცირდა ლეკთა მუდმივ შემოსევათა გამო.

ადარნესე.

სოფლის ცხოვრებიდან

1907 წ. ერთ სოფეში მთვრალი ჩაფარი ცხენიდან გადმოვარდა, და მოკვდა. მაზრის უფროსმა ბრალი სოფელს დასდო, „ბეკუცია“ ჩაუყენა, 3,000 მანეთი გადაახდევინა ჩაფრის ოჯახის სასარგებლოდ და ქელეხიც გაამართვინა. ესეც არ აკმარა.—თქვენ ქართველებმა კარგი ტირილი იცით და ესეც უნდა დაიტიროთო. შეგროვდნენ დედაკაცები და მორთეს გლოვა, ერთი მათგანი ასე მოსთქვამდა:—ჩემო რუსო, ჩემო რუსო, რად გიტირო რომ არ მსურსო.

დუშეთის მაზრის ს. ახატნის გლეხებმა გადააჭარბეს მაზრის უმფროსს. ამათ 1918 წ. 9 თიბათვეს მოჰკლეს ახატნის მცხოვრებნი თავადი გიგლა ტუსიშვილი და ახნაური სარიდან ოზიაშვილი. მთავრობამ მოძებნა დამნაშავენი და ექვსი კაცი დააპატიმრა. გლეხები აღელდნენ, მიეჭრნენ დახოცილების ოჯახებს და გამოუცხადეს: ეს თქვენი დასმენით მოხდა და თუ თქვენვე არ გამოსძებნით ლონეს მათ განთავისუფლებისათვის, მოლად ამოგხოცავთო.

და ეხლა დახოცილთა ოჯახები გლეხების თანხლებით დადიან სასამართლოს წარმომადგენლებთან თბილისში და მხურვალედ შესთხოვენ—თავდებით მაინც გაუშვით ჩვენი მკვლელებიო.

გ. თ.

თეატრი და მუსიკა

სოსო ივანიძის სიკვდილი. გუშინ დაასაფლავეს ქართულ დრამის მსახიობი სოსო ივანიძე, რომელიც გარდაიცვალა ისპანიური ავადმყოფობისაგან. განსვენებული ეკუთვნოდა ქართველ მსახიობთა მეორე თაობას, რომელიც სცენაზე გამოვიდა კლასიკების შემდეგ. უნდა ითქვას, რომ ეს თაობა ძალიან დაშორებული არის თავიანთ წინამოადგილეთ და ჯერ არც ერთი ნათელი ტალანტი არ მოუცია ძველებთან შედარებით, ამ თაობას არც თავის სახე გამოუჩენია თუ სახის გამოჩენათ არ ჩაითვლება უსახობა. ამ თაობას საკუთარი გამოსვლები არც კი ჰქონია და ყოველთვის სხვის ჩრდილში იყვნენ, სანამ ძველი არტისტები სულ არ დაშორდნენ ქართულ სცენას ვასო აბაშიძის გარდა. ამიტომ შეუძლებელია მათ თეატრალურ დამსახურებაზე წერა, თუნდაც ეს ნეკროლოგის დროს იყოს საჭირო. ყველა ძველ დიდ ქართველ მსახიობს თავისი სკოლა ჰქონდა—სოსო ივანიძე ვალერიან გუნიას სკოლის მსახიობია და სიკვდილამდე თან ატარებდა მასწავლებლის სიყვარულს, და ამაზე ის ლაპარაკობდა ყოველგან და ყოველთვის, და იშვიათად სადმე არ ლაპარაკობდა სოსო ივანიძე; სცენის გარეგ იმას ხშირად ნახავდით ყველა ეროვნულ დღესასწაულზე და ცერემონიებზე—ეს მისი ნამდვილი პათოსი იყო, როგორც მისი მასწავლებელის ვ. გუნიასი.

ძვირად თუ იქნება კიდევ ქართველი მსახიობი, რომელსაც ჰქონდეს ისეთი მოძრავი ბუნება, ცოცხალი ტემპერამენტი და მოყვარული სული, როგორც სოსო ივანიძეს, რაც აყვარებდა მის პიროვნებას ყველას, ვინც კი შეხვდებოდა. ამ შეხვედრის მომხიბლაობით გამოწვეულია ეს სტრიქონებიც, როგორც ნიშანი პატივისცემის და სიყვარულისა.

ტ.

„ლადია არგონავტოვ“. დღეს მე-13 ციკლის ახალი პროგრამაა, რომელშიც შედის: „კულომბინას სიმღერა“, მუს. პერგამენტისა, „Randez vous manque“—პანტომიმა, „ორიენტალია“, სიტყვები სერგეი გოროდეცკის, „სიყვარული, როგორც ასეთი“, სცენები ოპერიდენ „დონ-ჟუანი“ და პატე-ჟურნალი.

განა სკორეცკაიას და ზალიპსკის კონცერტი. კვირას, ებრაულ საქველმოქმედო საზოგადოების დარბაზში გაიმართება კონცერტი, რომელშიაც მონაწილეობას იღებენ: სახელმწიფო თეატრის არტისტები: განა სკვორეცკაია და მ. ზალიპსკი.

დრამა „ტარტო“. არტისტიულ საზოგადოების დარბაზში დღეს იქნება დადგმული კომედია „მოი სოლდატიე“.

რედაქტორი გირონტი ქიქოძე.

განცხადება

საქართველოს რკინის გზის სამმართველო ამით აცხადებს მგზავრთა საყურადღებოთ, რომ სათბობი მასალისაგან გამოწვეულ პირობის გამო 10 აგვისტოდან მატარებლების მიმოსვლა იცვლება შემდეგ ნაირათ:

თბილისიდან გადის

			საათი	წ.
ფოთისკენ	№ 23		7	50
„	№ 3	ღამის	10	30
ქუთაისისკენ	№ 9/10	საღამ.	7	17
განჯისკენ	№ 4	ღამის	11	10
„	№ 8	დღის	3	35
სანაინისკენ	№ 4/30	დღის	1	—

თბილისში მოვა

ფოთიდან	№ 24	შუად.	12	47
„	№ 4	საღამ.	6	54
ქუთაისიდან	№ 11/12	დილის	6	53
განჯიდან	№ 3	საღამ.	4	30
„	№ 7	დღის	8	30
სანაინიდან	№ 40/3	დილის	11	—

თბილისის დროით.

ამიერ-კავკასიის ბანკი

მეორე გამოცემის აქციებზე ხელის მოწერა

თანახმად ამიერ-კავკასიის ბანკის აქციონერთა საგანგებო საზოგადო კრების ამა წლის 14 იანვრის დადგენილებისა და ფინანსთა მინისტრის ნებართვისა, ამიერ-კავკასიის ბანკი ადიდებს ძირითად თანხას **3,000,000 მანეთიდან 6,000,000 მანეთამდე 12,000 აქციათა მეორე გამოცემით**, თითო აქციის ოცდახუთ თუმნის ნორმალური ღირებულებით შემდეგი პირობით:

1) **გამოსაცემი ფასი** ამ აქციებისა დანიშნულია **500 მანეთი**—თითო აქციაზე, რომელი თანხაც სრულად უნდა გადახდილ იქნეს აქციაზე ხელის მოწერის დროს.

2) შემოსული ფულიდან: ოცდახუთი თუმანი ჩაირიცხება ძირითად თანხაში. ოთხი თუმანი სათადარიგო თანხაში და დანარჩენი ერთი თუმანი აქციის დასამზადებელ ხარჯებისა და მისი საღერბო გადასახადის ასანაზღაურებლად.

3) უპირატესობა გამოსაცემ აქციათა მეპატრონეთ: **ძველ აქციაზე დაეთმობათ თითო ახალი აქცია.**

4) მეორე გამოცემის აქციებზე ხელის მოწერა დაიწყება **1918 წლის 1 ოქტომბრიდან** ქვემოთ ჩამოთვლილ საკრედიტო დაწესებულებებში და გაგრძელდება: **ა) თბილისში**, ამიერ-კავკასიის ბანკში **1918 წლის 1 დეკემბრამდე ბ) ქუთაისში, სამტრედიაში, ფოთში, სოხუმში, ოზურგეთში, სიღნაღში, გორში, ხონში, სენაკში, ყვირილაში, კავკავში** საერთიერთო ნდობის საზოგადოებებში და ბაქოში **ნ. ჯაჟელთან 1918 წლის 15 ნოემბრამდე.**

5) როდესაც ბანკის ახლანდელი აქციონერები დაკმაყოფილებული იქნებიან **თითო აქციით ყოველ ძველ აქციაზე**, გაუნაღდებელი აქციათა შეძენის უპირატესობა ენიჭებათ პირველი გამოცემის აქციების ხელის მომწერლებს, რომელთაც დაკვეთილი აქციათა ღირებულების პირველი ნახევარი შემოტანილი აქვთ და მეორე ნახევარი არ შემოიტანეს, რის გამოც დაეკარგათ აქციების შეძენის უფლება.

ამ პირებმა შესაფერი განცხადება და აქციათა ფასი უნდა წარუდგინონ მეოთხე მუხლში ჩამოთვლილ საკრედიტო დაწესებულებებს და პირს იქვე აღნიშნულ დროს განმავლობაში.

6) გაუნაღდებელი აქციები, მას შემდეგ, როდესაც 5-ე მუხლის თანახმად დაკმაყოფილებული იქნებიან ის პირნი, რომელთაც აქციათა შეძენის უფლება დაკარგული ქონდათ, განაწილდება პირველი გამოცემის აქციათა მეპატრონეთა შორის; ამათ მე 4-ე მუხლში აღნიშნულ ვადაში უნდა განაცხადონ თუ რამდენი აქციის შეძენა სურთ მეორე გამოცემის პირობების თანახმად; თუ მათ მიერ მოთხოვნილი აქციათა საერთო რიცხვი აღემატება გაუნაღდებელი აქციათა რაოდენობას, იმ შემთხვევაში განცხადებების ძალით და პირველი გამოცემის წარმოდგენილ აქციების მიხედვით მოხდება აქციების შესაფერი განაწილება.

7) აქციებზე ხელის მოწერის დროს აქციონერები მოვალენი არიან თავიანთი დროებითი მოწმობები ცალკე განცხადებასთან წარმოადგინონ შესაფერი ბეჭდის დასასმელად.

8) ხელის მომწერლებს, რომელთაც დაკარგული აქვთ პირველი გამოცემის აქციათა შეძენის უფლება და სურთ ისარგებლონ 5-ე მუხლში აღნიშნულ უფლებით აქციათა მეორე გამოცემის დროს, ვალდებულნი არიან საორგანიზაციო კომიტეტის „კვიტანცი“ები წარმოადგინონ შესაფერი ბეჭდის დასასმელად.

9) ის პირნი, რომელნიც აღნიშნულ ვადაში არ წარმოადგენენ განცხადებებს მოწმობებით და „კვიტანცი“ებით და აღნიშნულ ვადაში სრულიად არ გადაიხდიან აქციათა ღირებულებას, მეორე გამოცემის აქციათა შეძენის უფლებას კარგავენ.

10) ახალი აქციონერები ბანკის **მოგებაში (დივიდენდი) იღებენ მონაწილეობას 1919 წლის პირველ იანვრიდან ისე**, როგორც პირველი გამოცემის აქციათა მეპატრონეები.

11) აქციათა ფასების მიღებაში აქციონერებს მიეცემათ „კვიტანცი“ები, რომლებიც ხელის მოწერის გათავებისა და აქციათა განაწილების შემდეგ შეიცვლება ნამდვილი აქციებით.

შენიშვნა: ნამდვილი აქციები იბეჭდება საქართველოს რესპუბლიკის ეკსპედიციაში და დამზადებული იქნებიან **1918 წლის 1-ლ ნოემბრისათვის.** 10—6

კერძო სამკურნალო

ექიმ ალექსიძეს

მომსვლელ ავადმყოფთათვის ავადმყოფებს იღებენ ყოველ დღე სპეციალისტი ექიმები:

გ. მ. რეკვავა—შინაგანი და ნერვების ავადმყოფობანი 9—11 ს.

მ. მ. ტუემალაძე—კანის და ვენერიულ. სიფილისს. 607—612 (ლიბ) 11—12 ს.

ი. ა. ლაზარევი—საბებრო საშვილოსნო ავადმყოფობანი 12—1 ს.

ნ. თ. ანდრონიკაშვილი—შინაგანი და ბავშვთა ავადმყოფობანი 1—2 ს.

ა. დ. ალექსიძე—შინაგანი და ქალთა სნეულებანი 2—4 ს.

მ. ნ. იშხანოვი—[illegible] ბავშვთა ავადმყოფობანი 46 ს.

ს. გ. ჯაფარიძე—საბავშვო ავადმყოფობანი 6—7 ს.

ი. ა. ხალატიძე—ბაქტერიოლოგი სამკურნალოს ლაბორატორიისა, საღაც შეიძლება ანალიზის მოხდენა (შარდის, სისხლის, ნახველისა და სხვ.), ელექტრიზაცია, მასსაჟი, აცრა და ნემსების გაკეთება.

სამკურნალოში დამითაც იმყოფება მორიგი ექიმი.

მისამართი: ირაკლის ქუჩა, № 9, ეგზარხოსის მოედანთან, ტელეფონი № 9—49.

სამკურნალოს დირექტორი ექიმი ა. დ. ალექსიძე.

ახლად მოწყობილი სტამბა

ხელოვნება

(ველიამინოვის ქუჩა № 20)

ღებულობს ყოველგვარ სასტამბო საქმეებს. გამოცდილ მუშათა ინიციატორობით საქმეებს ასრულებს: სწრაფად, პირნათლად და ფასებში.

ეროვნულ დემოკრატი მოსწავლენი

რომელნიც არ დასწრებიან წარსულ კრებებს

უნდა გამოცხადნენ პარტიულ ბიუროში

(სასახლის ქუჩა)

შაბათს, ღვინობისთვის 26-ს, საღამოს ექვსს საათზე.

[illegible] **საყურადღებო საკითხები.**

დასწრება აუცილებელია.

ტფ. ერ.-დემ. მოწ. ცენტრ. კომიტეტი.

(2—2).

ეროვნულ-დემოკრატ მოწაფეთა

საერთო კრება დანიშნულია კვირას, ღვინობისთვის 27-ს, სამეურნეო ბანკის დარბაზში დილის 12 საათზე.

3—2 ტფ. ერ.-დ. მოწაფეთა ცენტ. კომიტეტი.

ინტელიგენტ ქალთა წრე

იღებს შესაკერავებს როგორც საზეიმო, აგრეთვე საშინაო და საგარეო კაბებისას და „კოსტიუმებისა“-ს როგორც მოზრდილთათვის, აგრეთვე ბავშვთათვის, ყოველგვარ მბატვრულ საქარგავ-საქსოვებს. „წრის“ სკოლაში მოწაფეებთან მეცადინეობა დაიწყება 1 ოქტომბრიდან; მოწაფეების მიღება უკვე სწარმოებს (ლარიბები უფასოთ). აქვე მიიღება „მერეეკები“. სკოლა უფლებებით აღჭურვილია. ვერის დაღმართი, სახლი № 3, ბანა 9. შესავალი წიგნის მაღაზიის გვერდით.

10—11

ექიმი

ნ. ი. მახვილაძე

იღებს სპეციალურად მალარიით (ციება) და მისი შედეგებით დასნეულებულთ, სისხლის ნაკლებობით, გულისა, ფილტვისა, ქარებით და სხვა შინაგან სნეულებით ავადმყოფთ ყოველ დღე საღამოთი 5—7 საათამდე.

ელექტრო-ტერაპია და მასსაჟი

მისამართი: მოსკოვის ქ. № 11. ზემელის აფთიაქის მახლობლად.

თ.—1536—50

ქალ. ქუთაისში

მიხეილის ქუჩ. წითელ ხიდთან გაიხსნა

ქირ. და ქალთა სნეულების

საავადმყოფო

სამშობიარო განყოფილებ.

მწოლარე ავადმყოფებს იღებენ ყოველ დროს. 15—1739—11

სამკურნალო კაბინეთი ექიმის

ალექსანდრე დავითის ძის

კეკელიასი

იღებს კანისა, ვენერიულის და სიფილისით ავადმყოფებს (914-ს და 606-ს შეშხაპუნება). ავადმყოფთა მიღება დილის 9 საათ. 11 საათ. და საღამოს 5 საათ. 7 საათ. მიხეილის პროსპექტი № 116, სასტუმრო „ნოე“-ს პირდაპირ, ტელეფონი 14—28.

მარტის 20 გაიხსნა ახალი

საკურნალო

ყოველგვარ ავადმყოფთათვის

ექიმ ე. ბ. ბაბინაშვილის და დ. ბ. ნაზარეტიანცის

საავადმყოფოში იარსებებს **კბილის საექიმო კაბინეთი ხელოვნურ კბილების ტექნიკურ ლაბორატორიით.**

მიხეილის პროსპექტის („კიროჩნი“ ქუჩ. კუთხე № 22, შესავალი კიროჩნი ქუჩიდან). ტელეფონი 10—37.

ავადმყოფების მიღება ყოველ დღე დილის 9 საათ. ნაშუადღევის 3 ს-დე.

ვენერიულ ავადმყოფების მიღება—საღამოს 4-დან—8-მდის. ქალების და ბავშვების მიღება 4—5 საათამდე.

ლარიბები მიიღებიან კვირაობით, 10—12-მდე უფასოდ.

მედიცინის დოქტორი

ბერლინის უნივერსიტეტისა

გ. გ. მეგრაგბიანცი

ჩამოვიდა და განაახლა ავადმყოფების მიღება.

შინაგანი ავადმყოფობა, ქლექისა და გულისა. იღებს ახალ-რენტგენის—ელექტრო წამლობის კაბინეტში; გასინჯვა და წამლობა X-ს სხივებით დიდი სალენოიდი და არსენვალის ტოკით ფილტვების, გულის და სხვა შინაგანი ავადმყოფობისათვის. ყოველ დღე დილის 9—1 საათამდე და საღამოს 6—8 საათ. ბებუთოვის ქ. № 23, ტელეფონი 7—92.

გაიხსნა

ოვალის საავადმყოფო

(მუდმივი საწოლებით)

ექიმი დოქნხინისა

ყოფილი ასისტენტი უნივერსიტ. თვალ კლინიკისი ვენაში და პარიზში. ავადმყოფების მიღება ყოველ დღე, 9 საათიდან 1 საათამდე და 4—7 ნახევარ საათამდე. მიხეილის პროსპექტი № 141 (კინემატოგრაფი „პოლო“-ს ახლო) მძიმე ავადმყოფები და საოპერაციები მიიღებიან სრულ პანსიონში.

ტელეფონი 5—97.

ექიმი

მ. წინამძღვრიშვილი

დაბრუნდა და განაახლა ავადმყოფების მიღება დილის 11 საათიდან 1 საათამდის და საღამოს 6-დან 8-მდე. გულის, ფილტვისა და სისხლის სპეციალური. მისამართი: ელისაბედის ქ. 7, სასტუმრო „ბომონდის“ ახლოს.

[illegible]

[illegible] ექიმისის ქ.

ალანდარიშვილი

უფროსი ექიმი თბ. კადეტთა კორპუსისა.

ბავშვთა, შინაგან და ქირურგიულ სნეულებიან ავადმყოფების მიღება ოლღას ქ. № 3 სახლი მელიქ. აზარიანცის დილით 8—9-მდე. საღამოს 5—7. ტელეფ. № 17—21.

სტამბა „ცხოვრება“ ა. კალანდაძისა, გაბაევის შესახვევი № 1.